

โทรทัศน์มุสลิม สื่อช่องทางเทียมแห่งประเทศไทย

อูดียา บินนัดหับ

บทนำ

หากจะพูดถึงสื่อในปัจจุบันเรียกได้ว่ามีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีศักยภาพอย่างมาก สื่อได้เปลี่ยนไปตามแต่ละยุคสมัยและเปลี่ยนไปในรูปแบบต่างๆ ซึ่งปัจจุบันศักยภาพของสื่อมาถึงจุดที่ได้เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ค่อนข้างมาก นั่นคือการเข้าไปกำหนดความเป็นไปและทิศทางการดำรงชีวิตของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ขึ้นมามากมายในสังคม

ไม่ว่าสื่อจะเป็นในรูปแบบใด ดูเหมือนสิ่งที่มีสื่อในแต่ละรูปแบบจะมีเหมือนกัน คือ พลังและอำนาจ สื่อแต่ละรูปแบบมีอำนาจบางอย่างที่ส่งผลต่อผู้เสพ

หรือแวดลอมรอบข้าง ทำให้สังคมมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ตลอดไปจนถึงสื่อหน้าจอตางๆ ที่มีเทคนิคและการทํางานที่ซับซ้อน ที่นอกเหนือจากจะทํางานที่เป็นเครื่องมือสื่อสารแล้วยังสามารถสร้างอำนาจให้เกิดขึ้นด้วย

โทรทัศน์เป็นสื่อหนึ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อสังคมในแบบโทรทัศน์เอง แม้สื่ออื่นๆ ที่ไม่ว่าจะเป็นสื่อคอมพิวเตอร์ หรือ สื่อหน้าจอตางมิติ ที่มีความก้าวหน้าและพัฒนาไปมากแล้ว แต่สื่อโทรทัศน์ก็มีวิธีการและการทํางานในแบบของโทรทัศน์ที่มีศักยภาพในการทํางานที่ยังผลไปสู่การดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้เช่นกัน

จอร์จ เกร็บเนอร์ (George Gerbner) อดีตศาสตราจารย์ด้านการสื่อสารของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย ได้กล่าวถึงคุณสมบัติและลักษณะเฉพาะของโทรทัศน์ว่า โทรทัศน์มีธรรมชาติของมันเองหรือมีคุณสมบัติที่เรียกว่า วัฒนธรรมแบบโทรทัศน์ (television culture) ซึ่งวัฒนธรรมแบบโทรทัศน์นี้มีลักษณะอย่างน้อย 4 ประการคือ 1. โทรทัศน์มีวัฒนธรรมเรื่องเวลา 2. โทรทัศน์เป็นช่องทางการสื่อสารด้วยภาพและเสียง 3. โทรทัศน์เป็นพื้นที่การสื่อสารที่ผลิตวัฒนธรรมแห่งอารมณ์ และ 4. โทรทัศน์สร้างวิธีการสื่อสารที่มีทั้งการไหลไปและการหยุดคั่นเป็นจังหวะ เหล่านี้คือความสามารถเฉพาะที่เป็นคุณสมบัติของโทรทัศน์ที่ทำให้เห็นถึงศาสตร์ของโทรทัศน์ในการทำงานที่ส่งผลต่อระบบชีวิตของผู้คนได้ แม้จะอยู่ในโลกที่เทคโนโลยีก้าวกระโดดและนำทางการดำเนินชีวิตนั้น ความสามารถส่วนตัวในแบบโทรทัศน์ก็ทำได้ไม่แพ้กัน (สมสุข หินวิมาน, 2558)

โทรทัศน์ยังเป็นช่องทางหนึ่งที่ได้สร้างโอกาสให้กับระบบช่องทางสื่อสารสมัยใหม่ที่เรียกว่าระบบดาวเทียม ซึ่งถือเป็นช่องทางที่สะดวกต่อการสื่อสารในปัจจุบันอย่างมาก เพราะนอกจากดาวเทียมจะมีประโยชน์ต่อการเป็นสื่อที่สามารถรับส่งข้อมูลได้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วโลกแล้ว การเผยแพร่สื่อผ่านดาวเทียมยังเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเสรี เป็นพื้นที่ที่เปิดรับการนำเสนอข้อมูลในทุกรูปแบบโดยไม่ได้มีข้อจำกัดการนำเสนอสื่ออย่างช่องฟรีทีวีทั่วไป สื่อดาวเทียมจึงเป็นสื่อที่ทำให้มีการนำเสนอของหลากหลายสถานีหลากหลายเรื่องราวและมีความจุช่องของสถานีได้กว้างขวางยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีช่องสถานีจากต่างประเทศที่ผู้คนในประเทศไทยหรือประเทศอื่นๆ ทั่วโลกสามารถรับชมได้ เรียกได้ว่าเป็นเทคโนโลยีหนึ่งเข้ามาเสริมความพิเศษให้แก่สื่อโทรทัศน์มากขึ้นไปอีกเพราะเรื่องราว เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกและการนำเสนอข่าวสารในปัจจุบันนั้น นับได้ว่ามีขึ้นมาอย่างมากมายและมีการนำเสนอไว้ผ่านช่องทางต่างๆ ช่องทางที่มีอยู่บนโลกอย่างหลากหลาย

ฉะนั้นในการรับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นผ่านช่องทางโทรทัศน์ปกติที่มีช่องฟรีทีวีเพียงอย่างเดียว นั้นอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคข่าวสารที่เกิดขึ้นมาอย่างมหาศาลของคนทุกกลุ่มได้ การเกิดขึ้นของสื่อดาวเทียมจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นการเพิ่มการรับรู้ข่าวสารได้อย่างครบครันหรือเป็นการรับรู้ข่าวสารอย่างครอบคลุมจกวัดที่สด ผ่านสื่อโทรทัศน์นั่นเอง

ปรากฏการณ์ของสื่อโทรทัศน์มุสลิมที่เกิดขึ้น ถือได้ว่าประสบความสำเร็จตั้งแต่แรกเริ่ม เนื่องจากได้รับความสนใจจากผู้ชมที่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นจำนวนมากและจนกระทั่งปัจจุบัน การพัฒนาสื่อในรูปแบบต่างๆ ของสถานีรุ่นหลังนั้นก็ยิ่งได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นไปอีก และมีกระแสตอบรับอย่างต่อเนื่อง

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ยังคงได้รับความนิยมและมีบทบาทต่อสังคมอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยยังคงทำหน้าที่กระจายข่าวสารเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกชนชั้นทุกระดับ ในหลายๆ หน่วยงาน หลายองค์กรได้ใช้สื่อโทรทัศน์ในการบอกกล่าวและนำเสนอเรื่องราวบางอย่างสู่สังคม สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันจึงเกิดขึ้นมาจากหลายช่องทางและจากหลายหน่วยงาน และด้วยกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่เกิดขึ้นมาในหลายช่องทางนั้น ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ มีโอกาสและช่องทางที่หลากหลายในการนำเสนอเรื่องราวของตัวเองออกสู่สาธารณชน

การเกิดขึ้นของโทรทัศน์มุสลิมถือเป็นการเกิดขึ้นทั้งจากหน่วยงาน จากองค์กรหรือการรวมตัวกันของคนกลุ่มหนึ่งที่ต้องการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลบางอย่างออกสู่สังคมเช่นกัน ถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของสังคมมุสลิมที่ได้ใช้สื่อเทคโนโลยีโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข่าวสาร ซึ่งนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตมุสลิม

โทรทัศน์มุสลิม คือสื่อที่มีกระบวนการการทำงานและควบคุมการผลิตโดยผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามตั้งแต่กระบวนการก่อตั้งไปจนถึงผู้ดำเนินรายการ มีการนำเสนอข่าวสารที่มีกลิ่นอายทาง

ศาสนาเป็นบรรทัดฐานและมีกลุ่มผู้รับสื่อที่เป็นมุสลิมโดยส่วนใหญ่ สื่อโทรทัศน์มุสลิมที่ได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบันมีช่องทางการเผยแพร่ผ่านดาวเทียมและรู้จักกันในวงกว้างนั้น ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ สถานีโทรทัศน์ทีเอ็มทีวี สถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนล และ สถานีโทรทัศน์ยาตีทีวี การนำเสนอของช่องสถานีโทรทัศน์มุสลิมทั้งสี่ช่องในสื่อดาวเทียมนั้นจึงเป็นการทำงานที่ได้รับความอิสระในการนำเสนอเนื้อหาพอสมควร สามารถบอกกล่าวเรื่องราวให้เป็นไปตามเจตคติของการก่อตั้งสถานีนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องกังวลถึงข้อจำกัดในการนำเสนอเนื้อหา แต่สิ่งที่

สถานีโทรทัศน์ทั้งสี่ช่องนำเสนอเหมือนกันคือการบอกกล่าวเรื่องราวทางศาสนาสู่ผู้คนให้มากที่สุด แต่วิธีการการนำเสนอ อาจมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เพราะการเกิดขึ้นของสถานีทั้งสี่ช่องนี้มีที่มาที่ไปแตกต่างกัน มีการทำงานที่มีบุคลากรในหลายระดับ สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งผลต่อการทำงานในการนำเสนอเนื้อหาออกสู่สาธารณะในรูปแบบที่ต่างกัน ฉะนั้น การศึกษาที่มาที่ไปของสื่อโทรทัศน์มุสลิมจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อการเรียนรู้ให้ผู้เขียนได้ศึกษาพัฒนาการ เนื้อหา รูปแบบการนำเสนอที่เหมือนและต่างกันของสถานีแต่ละช่อง

สถานีโทรทัศน์มุสลิมสี่ช่องดาวเทียมแห่งประเทศไทย

สถานีโทรทัศน์มุสลิมสี่ช่องดาวเทียมแห่งประเทศไทยได้แก่ สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ สถานีโทรทัศน์ทีเอ็มทีวี สถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนล และ สถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี ได้ออกสู่สายตาสาธารณชนผ่านทางสื่อดาวเทียม ซึ่งทั้งสี่สถานีนี้กำลังเป็นที่กล่าวถึงและได้รับความนิยมอย่างสูงในกลุ่มผู้ชมที่เป็นมุสลิม

จากการปรากฏตัวขึ้นของสถานีแอกอย่างสถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์นั้น ก็นับว่าได้สร้างความตื่นตัวและเปิดบทบาทใหม่แก่ผู้ทำสื่อมุสลิมให้มีการพัฒนาการทำงานศาสนาในองค์กรหรือพื้นที่ที่ตัวเองสังกัดมากขึ้น มีความเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานให้อยู่ในรูปแบบที่ทันสมัยโดยเฉพาะการทำงานผ่านสื่อโทรทัศน์ ที่มีองค์กรมุสลิมในหลายองค์กรใช้สื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่และทำงานศาสนาซึ่งจะเห็นได้ว่ามีสถานีโทรทัศน์มุสลิมเกิดขึ้นมาจากหลายๆ องค์กรโดยต่อเนื่องกัน

ปรากฏการณ์ของสื่อโทรทัศน์มุสลิมที่เกิดขึ้นถือได้ว่าประสบความสำเร็จตั้งแต่แรกเริ่มเนื่องจากได้รับความสนใจจากผู้ชมที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากและจนกระทั่งปัจจุบัน การพัฒนาสื่อในรูปแบบต่างๆ ของสถานีรุ่นหลังนั้นก็ยิ่งได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นไปอีกและมีกระแสตอบรับดีอย่างต่อเนื่อง

1. สถานีโทรทัศน์ ทีวีมุสลิมไทยแลนด์

สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ถือเป็นสถานีช่องแรกที่เปิดตัวการนำเสนอความรู้ทางศาสนาผ่านเทคโนโลยีสื่อโทรทัศน์โดย บรรจง ไซะมณี เป็นผู้ริ่้มก่อตั้งสถานี แต่พัฒนาการของสถานีถือว่ามีระยะเวลาการเริ่มต้นที่ยาวนานและมีการทำงานผ่านสื่อในหลากหลายรูปแบบมาแล้ว ดังจะเห็นได้จากประวัติการทำงานของผู้ก่อตั้ง คือบรรจง ไซะมณี

บรรจง ไซะมณี มีการทำงานผ่านสื่อมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การทำงานผ่านองค์กรศาสนาโดยใช้สื่อวิทยุในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสนา ตั้งแต่ปี 2517 การนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อวิทยุ นอกจากได้เผยแพร่เนื้อหาสาระธรรมทางศาสนาแล้ว การใช้สื่อวิทยุนี้ยังถือเป็นการเริ่มวางฐานผู้รับสื่อเพื่อเป็นการเปิดทางในการต่อยอดและพัฒนาสื่อใน

รูปแบบอื่นต่อไป ซึ่งถือได้ว่าการกระแสดการตอบรับในช่วงนั้นเข้าขั้นดีมาก แต่นอกจากฐานผู้รับสื่อจะมาจากการฟังวิทยุแล้ว ดูเหมือนว่าจะมีผู้รับสื่อที่มาจากการเรียนการสอนศาสนาของ บรรจง โช๊ะมณี ในวันเสาร์ โดยมีผู้รับฟังสูงสุด 620 คนต่อครั้งซึ่งในขณะนั้น มีการทำงานทางศาสนาในแต่ละรูปแบบที่ควบคู่กันไปด้วย

อาจกล่าวได้ว่าการเริ่มเข้าสู่วงการสื่อโทรทัศน์มาจากการเริ่มสะสมต้นทุนของผู้รับสื่อจากการทำงานศาสนาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นการทำงานผ่านสื่อวิทยุและเป็นวิทยากรสอนศาสนาเป็นเวลานานกว่าสิบปี ด้วยเหตุนี้ ทำให้มีฐานผู้รับชมและผู้ติดตามเป็นจำนวนมากในระดับหนึ่ง จึงเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้ต้องพัฒนาการทำงานด้านการเผยแพร่ศาสนาให้กลายมาเป็นรูปแบบอื่นๆ ที่ก้าวหน้าขึ้นและเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนไปในแต่ละยุค จนกระทั่ง ปี 2530 บรรจง โช๊ะมณี ก็พัฒนาตัวเองเข้าสู่สื่อโทรทัศน์โดยได้ใช้เวลาทำรายการพิเศษเฉพาะเดือนรอมฎอน ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 ช่อง 9 และช่อง 11 หมุนเวียนกันไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นการนำเสนอที่อยู่ในช่วงเวลาเฉพาะกิจคือเดือนรอมฎอน

ในช่วงเดือนรอมฎอนนั้น คือเดือนที่มุสลิมต้องถือศีลอด โดยมีระยะเวลาการปฏิบัติศาสนกิจในช่วงเดือนนี้เป็นเวลา 30 วันโดยประมาณ ฉะนั้นรายการที่นำเสนอเฉพาะช่วงเดือนรอมฎอนจะมีระยะเวลาการออกอากาศเพียง 30 วันเท่านั้น ดังกล่าวนี้นี้จึงทำให้เห็นว่าการนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ที่มีการใช้เวลาในช่วงเวลาเฉพาะกิจ เป็นการทำงานศาสนาที่ไม่ได้เต็มที่มากนัก อีกทั้งระยะเวลาในการนำเสนอแต่ละครั้งที่มีอยู่อย่างจำกัด อาจส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ได้มีความหลากหลายมาก และมีรูปแบบการนำเสนอในลักษณะเดียว แต่ถือได้

ว่าเป็นการเริ่มต้นการทำงานผ่านสื่อที่ดีพอสมควร เพราะถึงแม้จะมีการกำหนดเวลาแต่ก็ได้สร้างฐานผู้รับสื่อเพิ่มมากขึ้น

จากการสังสมประสบการณ์ทั้งในเรื่องของการทำรายการวิทยุจนกระทั่งมาถึงการทำงานในสื่อโทรทัศน์ จึงได้ก่อตั้ง “มูลนิธิเพื่อคุณธรรม” ขึ้น ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 โดยยังมีการทำงานทั้งในด้านสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ควบคู่กันไป การสร้างมูลนิธิขึ้นมานั้นทำให้การทำงานศาสนาด้านอื่นๆ สะดวกและมั่นคง อีกทั้งยังสามารถพัฒนางานด้านสื่อโทรทัศน์ให้ไปได้ไกลมากขึ้นด้วย ซึ่งการทำงานในสื่อโทรทัศน์ของ บรรจง โช๊ะมณี ดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งปี 2547 ก็ยังคงเป็นการทำงานในรูปแบบของสื่อโทรทัศน์ แต่เป็นการใช้สื่อโทรทัศน์ผ่านช่องทางดาวเทียม โดยมีการเช่าทีวีสัญญาณดาวเทียมทำรายการทีวีมุสลิม จัดทุกวันจันทร์-ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.00-17.00 น. เป็นระยะเวลา 2 ปี ดังกล่าวนี้นี้ถือได้ว่าการนำเสนอสื่อทางศาสนาได้เพิ่มระยะเวลาในการนำเสนอที่ดีขึ้นกว่าในรูปแบบช่องฟรีทีวีที่มีการนำเสนอโดยไม่จำกัดระยะเวลาการออกอากาศแต่ระยะเวลาในการออกอากาศแต่ละครั้งก็ยังถือว่า

ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงคือ ยังมีการนำเสนอเพียงวันละ 1 ชั่วโมงเช่นเดิม ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เท่ากับช่วงเดือนรอมฎอน แต่ความต่างน่าจะอยู่ที่รูปแบบเนื้อหาที่มีความหลากหลายมากขึ้น เพราะการที่ไม่จำกัดการออกอากาศตามวาระหรือเหตุการณ์สำคัญนั้นจะสามารถนำเสนอเนื้อหาให้หลากหลายได้โดยไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาที่อิงอยู่กับช่วงเวลาดังกล่าว ฉะนั้นรูปแบบของรายการจึงมีความน่าสนใจและนำเสนอเนื้อหาข่าวสารได้เยอะพอสมควร อีกทั้งในเรื่องของเวลาที่มีการนำเสนอในช่วงเวลาปกติ คือการนำเสนอในช่วงเวลากลางวันยังเป็นการเพิ่มกลุ่มผู้รับสารในกลุ่มคนที่ไม่ใช่มีเพียงกลุ่มมุสลิมเท่านั้น หากยังสามารถเข้าถึงกลุ่มคนต่างศาสนาได้ด้วยเช่นกัน

สื่อโทรทัศน์มุสลิมในรูปแบบดังกล่าวใช้เวลาในการนำเสนอในลักษณะเช่นนี้เป็นเวลา 2 ปี ซึ่งเป็นการทำรายการที่วิมุสลิมที่เกิดจากการเช่าเวลาอยู่เช่นเดิม เพียงแต่ในปี 2549 นี้มีการเปลี่ยนแปลงแค่เรื่องระยะเวลาการออกอากาศ โดยมีระยะเวลาเพิ่มขึ้นจาก 1 ชั่วโมง เป็น 8 ชั่วโมง ทุกวัน เริ่มจากเวลา 01.00-08.00 น. เห็นได้ว่า แม้จะดูเหมือนมีการ

ออกอากาศในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น แต่ช่วงเวลาดังกล่าว ก็ดูจะไม่เหมาะต่อการนำเสนอเรื่องราวข่าวสารได้เท่าไรนัก เพราะในช่วงเวลาตั้งแต่ 01.00-08.00น. คือช่วงเวลากลางคืนและเป็นการเข้าสู่ช่วงเวลาเช้าวันใหม่ของอีกวัน ภารกิจของผู้คนส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้นคือการพักผ่อนและเตรียมพร้อมเข้าสู่การทำงานในวันถัดไป ดังนั้นการนำเสนอที่วิมุสลิมในช่วงเวลานี้ถือได้ว่าอาจประสบความสำเร็จในเรื่องของกระแสตอบรับบ้างไม่มากนักน้อย เพราะมีกลุ่มคนดูไม่มากหรืออาจจะไม่มีเลย ดังนั้นการพัฒนาและคิดค้นการนำเสนอสื่อโทรทัศน์มุสลิมจึงไม่สามารถหยุดอยู่แค่นี้ได้

กว่าจะได้มาเป็นผู้ก่อตั้งสื่อที่วิมุสลิมเต็มตัวนั้น บรรจง โช๊ะมณี ต้องลองผิดลองถูก หาประสบการณ์อยู่ตามสถานีต่างๆ นานถึง 7 ปี จนในที่สุดหลังจากนั้น ในปี 2553 จึงเกิดเป็นทีวีมุสลิมไทยแลนด์ 24 ชั่วโมงเป็นของตัวเองขึ้นมาจวบจนปัจจุบัน

พัฒนาการของสถานีช่องทีวีมุสลิมไทยแลนด์ อาจกล่าวได้ว่าผ่านเรื่องราวมาอย่างมากมาย แต่เนื้อหาของการนำเสนอในแต่ละยุคแต่ละความเปลี่ยนแปลงต่างๆ นั้นก็ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาทางศาสนา ด้วยกับรูปแบบของวิธีการบรรยายสารธรรมทางศาสนาให้แก่ผู้ชมได้มากที่สุด รูปแบบการนำเสนอเช่นนี้ยังมีมาถึงยุคปัจจุบันที่แม้จะมีช่องทางการนำเสนอเป็นของตัวเองสามารถนำเสนอเนื้อหาได้เข้มข้นขึ้นในหลายๆ รูปแบบและไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาใดๆ ทั้งสิ้น แต่สถานีช่องทีวีมุสลิมไทยแลนด์ ก็ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของการพูดคุยและการบรรยายไว้ กระนั้นก็ตามการนำเสนอรูปแบบอื่นก็มีเพิ่มขึ้นด้วยหากแต่ยังมีอยู่น้อยซึ่งรูปแบบของการพูดคุยและบรรยายนี้ยังถือว่าเป็นรูปแบบส่วนใหญ่ที่มีอยู่และคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของสถานีโทรทัศน์มุสลิมไทยแลนด์ด้วย

จากการศึกษาแผนผังรายการและการนำเสนอของสถานีช่องที่ 7 มุสลิมไทยแลนด์อย่างคร่าวๆ พบว่ามีรายการทั้งสิ้น 40 กว่ารายการทั้งนี้เป็นการสำรวจจากแผนผังของรายการที่จัดทำขึ้นในเดือนมีนาคม 2559 และการสำรวจจากการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ซึ่งพบว่าเวลาและรายการมีบางส่วนที่ไม่ตรงกัน อาจเนื่องด้วยยังไม่ได้มีการแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน จากการสำรวจข้อมูลทั้งสองทางสามารถสรุปตารางรายการได้ทั้งหมด ดังนี้

ลำดับ	รายการ	ลำดับ	รายการ	ลำดับ	รายการ
1	กิจกรรมมูลนิธิ	21	บรรยายศาสนธรรม	41	คุยตามกระแส
2	ชั๊นก่อนไก่	22	อยากรู้ความจริง	42	มุสลิมล้านนา
3	สนทนาภาษาคุณธรรม	23	เสวนาปัญหาหัวใจ		
4	มินฮัจญ์มุสลิม	24	ของฝากจากศาสนทูต		
5	5 องค์ความรู้	25	หรือว่าไม่จริง		
6	อัลเอียะดิซอม-มลาญู	26	วิทยาลัยเทคโนโลยี		
7	อัลบาอูนนาบาวี	27	ใครๆ ก็รู้ได้		
8	กิตาบุลเตาฮีด	28	ก๋อซอซุล กุรอานุลการีม		
9	ชีเราะห์นาบาวี	29	มุสลิมใหม่		
10	อ่านกุรอานหลังละหมาด	30	มันฮัจญ์สะลัฟ		
11	ถามมาชีจะตอบให้	31	อิสลามกับการดำเนินชีวิต		
12	ตัฟซีร์อิบนุกาซีร์	32	คุตบะฮ์ฮุสนา/ คุตบะฮ์ซอดีกิน		
13	อัลเกาลุลมุฟิด อะลาเกิตาบิตเตาฮีด	33	ครบเครื่องเรื่องฟิกฮ์		
14	หลักชีวิตผู้ศรัทธา	34	วิถีอิสลาม		
15	อิสลามสอนอะไร	35	บทบัญญัติจากฟากฟ้า		
16	แสวงหาความจริง	36	ยัลละไทยแลนด์		
17	ชีวิตนี้ต้องมีอิสลาม	37	นาวากิดุลอิสลาม		
18	ประวัติศาสตร์อิสลาม	38	อัลอูซูลุซซาลาซะฮ์ (หลัก 3 ประการ)		
19	ตัฟซีร์อัลกุรอาน	39	เปิดประตูสู่สวรรค์		
20	เอกซเรย์สังคม	40	อุทยานแห่งการเรียนรู้		

ในการนำเสนอรายการทางสถานีช่องทีวีมุสลิมทั้ง 42 รายการ พบว่ามีการนำเสนอในรูปแบบเดียวกันค่อนข้างมากแต่ความแตกต่างและความน่าสนใจน่าจะอยู่ที่ผู้ดำเนินรายการและเนื้อหาของเรื่องที่น่าสนใจ มีการเปลี่ยนแปลงทุกครั้ง และมีความแตกต่างกันไป รูปแบบของรายการที่พบสามารถสรุปดังนี้

1. รูปแบบรายการพูดคุย-เสวนา เป็นรูปแบบรายการที่พบโดยส่วนใหญ่ซึ่งมักจะอยู่ในลักษณะของการนั่งพูดคุยกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แต่ความแตกต่างและความน่าสนใจในแต่ละรายการนั้นคือประเด็นหรือหัวข้อในการสนทนา ซึ่งในรูปแบบรายการพูดคุยเสวนานั้นสามารถจัดรูปแบบได้ตามเนื้อหาได้ 3 ประเด็น ได้แก่

1.1 เรื่องทั่วไป

คือการพูดเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปที่เกิดขึ้นรอบตัวหรือในสังคม มีการหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นในสังคมมาเสวนาทั้งมีการเสนอประเด็นที่ต้องมีการแก้ไขปัญหาด้วย เช่นรายการ “คุยตามกระแส” มีการนำข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมาย การปกครอง มาพูด

คุยถกเถียงในสิ่งที่เกิดขึ้น หรือรายการ “ขั้นก่อนโก” ที่มีการนำข่าวหน้าหนึ่งมาวิเคราะห์เสนอข้อเท็จจริงในมุมมองต่างๆ ทั้งนี้ไม่ได้มีเนื้อหาทางวิชาการ ศาสนามาเกี่ยวข้องมากนัก และรายการอื่นๆ ที่มีเนื้อหาดังกล่าวได้แก่ รายการเอกซเรย์สังคม รายการเสวนาปัญหาหัวใจ ใครๆ ก็รู้ได้ มุสลิมใหม่ มุสลิมล้านนา อยากรู้ความจริง มินฮาจญ์มุสลิม อัลเอียะติซอม (ภาษามลายู)

1.2 เรื่องศาสนา

คือการพูดคุยในเรื่องที่เน้นวิชาการทางศาสนาอย่างมาก โดยมีลักษณะที่ใช้หลักการทางศาสนาเป็นฐานในการพูดคุย หาคำตอบ หรือ ถกเถียง กันในประเด็นนั้นๆ อย่างรายการ “ครบเครื่องเรื่องฟิกฮ์” เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับข้อห้าม ข้อใช้ หรือบทบัญญัติทางศาสนาอย่างเข้มข้น หรือรายการที่เน้นแนวทางปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของศาสนาอย่างรายการ “วิถีอิสลาม” “อิสลามกับการดำเนินชีวิต” เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องราวที่จัดว่าเน้นเนื้อหาทางศาสนาเป็นหลัก รายการที่มีเนื้อหาดังกล่าวได้แก่ 1) สนทนาภาษาคุณธรรม 2) อัลอูซูลุช-ซาลาซะฮ์ (หลัก3ประการ) 3) เปิดประตูสู่สวรรค์ 4) อุทยานแห่งการเรียนรู้ 5) มั่นฮัจญ์สะลัฟ

1.3 เรื่องการถาม-ตอบ ปัญหาศาสนา

คือการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนาเช่นกัน แต่เป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ชมทางบ้านถามคำถามเกี่ยวกับศาสนา ลักษณะของรายการจึงเป็นการบอกกล่าวเรื่องราวของศาสนาตามเนื้อหาที่มาจากทางบ้านโดยไม่มีการกำหนดหัวข้อในการเสวนามาก่อน ซึ่งมีรายการในรูปแบบดังกล่าวเพียง 1 รายการ คือ รายการ “ถามมาจีจะตอบให้”

2. รูปแบบรายการบรรยาย เป็นรูปแบบรายการที่เน้นเรื่องราวของศาสนาโดยเฉพาะ กล่าวคือ มีหัวข้อในการบรรยายที่ชัดเจนและมีลักษณะการ

ดำเนินรายการโดยมีบุคคลเพียงคนเดียวซึ่งก็คือผู้บรรยายที่เป็นผู้รู้ทางศาสนามาดำเนินรายการ และถ่ายทอดความรู้ทางศาสนาสู่ผู้รับชมและรับฟัง มีทั้งที่เป็นการถ่ายทอดสดและเทปบันทึก อย่างรายการ “คุตบะฮ์สุสุนา/คุตบะฮ์ซอดีกิน” เป็นรายการที่ถ่ายทอดสดการบรรยายจากการปฏิบัติศาสนกิจประจำวันศุกร์ซึ่งมีผู้บรรยายผลัดเปลี่ยนไปในแต่ละสัปดาห์ หรือเปลี่ยนทุกๆ วันศุกร์ หรือการบรรยายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เช่นรายการ “ชีเราะห์นาบาวี” เป็นต้น รายการในลักษณะนี้เน้นความรู้ทางศาสนาในศาสตร์นั้นๆ อย่างเจาะจง ไม่มีการเสริมประเด็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เหมือนรายการพูดคุยแต่อย่างใด รายการที่มีรูปแบบดังกล่าวได้แก่ 5 องค์ความรู้ อัลบาอุนนาบาวี กิตาบุลเตอาฮีด ชีเราะห์นาบาวี อัลเกาลุลมุฟิด อะลา กิตาบิตเตอาฮีด หลักชีวิตผู้ศรัทธา อิสลามสอนอะไร แสวงหาความจริง ชีวิตนี้ต้องมีอิสลาม ประวัติศาสตร์อิสลาม บรรยายศาสนธรรม ของฝากจากศาสนทูต ก่อซอซุล กุรอานุลการีม บทบัญญัติจากฟากฟ้า นาวากิดุลอิสลาม หรือว่าไม่-จริง คุตบะฮ์สุสุนา/คุตบะฮ์ซอดีกิน ตัฟซีร์อิบน์กาซีร์ และตัฟซีร์อัลกุรอาน

3. รูปแบบรายการอื่นๆ คือรายการทั่วไปที่ไม่ได้เน้นในเรื่องใดๆ เป็นหลัก เช่นการแนะนำสินค้าของสถานี การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทั่วไป การนำเสนอกิจกรรมทางศาสนา หรือเป็นรายการสร้างสรรค์ที่มีเนื้อหาสบายๆ และมีลักษณะการดำเนินรายการนอกสถานที่ รายการที่มีรูปแบบดังกล่าวได้แก่ กิจกรรมมูลนิธิ การอ่านกุรอานหลังละหมาด ยัลละไทยแลนด์ และวิทยาลัยเทคโนโลยี

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถยืนยันได้ว่า การนำเสนอของสถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ยังคงเป็นในรูปแบบของการพูดคุย และการบรรยายเป็น

ส่วนใหญ่ แต่พบว่ายังได้เพิ่มการนำเสนอในรูปแบบใหม่เข้ามา อย่างเช่นรายการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวหรือร้านอาหารมุสลิมต่างๆ ในรายการ “ยัลละไทยแลนด์” ซึ่งถือว่าเป็นรายการรูปแบบใหม่ของทางสถานี เป็นรายการเดียวที่นำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างจากรายการอื่นๆ ด้วยกับเนื้อหาที่สบายๆ และเป็นการแนะนำสถานที่ต่างๆ ให้รู้จัก การนำเสนอในลักษณะนี้ก็ยังพบได้น้อยในสถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ กระนั้นก็ตามผู้ศึกษาพบว่า การคงไว้ซึ่งรูปแบบของการพูดคุยและบรรยายนั้นเป็นการให้ความสำคัญและสร้างความสนใจในเรื่องของ “สาร” หรือ “เนื้อหา” เพราะรูปแบบดังกล่าวได้ใช้เนื้อหาที่น่าสนใจและเข้มข้นในการนำเสนอ เช่นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่มีหัวข้อแตกต่างกันไปโดยไม่บรรยายหัวข้อนั้นซ้ำและรวมไปถึงการใช้วิทยากรหรือผู้รู้ในการดำเนินรายการที่มีความสามารถในการพูดและเป็นผู้รู้จริง ก็เป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดและสร้างความน่าสนใจให้กับรูปแบบรายการในลักษณะการพูดคุยและการบรรยายได้

สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ยังคงได้รับความนิยมนจนกระทั่งปัจจุบันที่แม้จะมีสถานีโทรทัศน์

มุสลิมช่องใหม่ๆ เกิดขึ้นมามากมายแล้ว และยังมี การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลายกว่า แต่ดูเหมือนว่าสถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ ก็ยังคงดำเนินการในรูปแบบที่เหมือนเดิมและยังคง ได้รับความสนใจอยู่เรื่อยมา ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ ความนิยมอย่างสูงเหมือนในช่วงแรกๆ แต่ก็ไม่ถึง กับขาดความนิยมจนกระทั่งอยู่ไม่ได้ ด้วยกับการ คงอยู่อย่างยาวนานของสถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิม และการเป็นที่รู้จักของ บรรจง ไซะมะณี นี้เอง ได้สร้าง ความไว้วางใจต่อกลุ่มผู้รับสื่อทั้งยังมีความรัก ความผูกพันในตัว บรรจง ไซะมะณี รวมถึงบุคคลที่ เผยแพร่สาร ซึ่งเป็นวิทยากรที่นำเสนอเรื่องราวทาง ศาสนาเป็นวิทยากรคนเดิมอยู่เสมอ ฉะนั้นผู้รับสาร จึงเกิดความมั่นใจที่จะรับสารจากตัวบุคคลผู้ที่ไม่ ว่าจะเป็นในรูปแบบใดก็ตาม สถานีโทรทัศน์ทีวี มุสลิมจึงยังคงดำรงอยู่และถ่ายทอดเนื้อหาสาร ธรรมทางศาสนาในรูปแบบที่เป็นของตัวเองโดย ตลอดมา

2. สถานีโทรทัศน์ ทีเอ็มทีวี

สื่อโทรทัศน์มุสลิมมักมาจากหน่วยงานหรือ องค์กรหนึ่งๆ ที่มีกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ เป็น กิจจะลักษณะอยู่แล้ว การสร้างสรรค์สื่อโทรทัศน์จึง เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งจากหลายๆ กิจกรรมขององค์กร อย่างสถานีโทรทัศน์ “ทีเอ็มทีวี” คือหนึ่งในกิจการ ของ “มูลนิธิฮัมซะฮ์” องค์กรมุสลิมที่มีบทบาทต่อ สังคมมุสลิมในหลายๆ ด้านมาอย่างยาวนาน

มูลนิธิฮัมซะฮ์ ถูกก่อตั้งขึ้นโดย มุสต่อฟา อยู่เป็นสุข และ พูอัด อยู่เป็นสุข มีเป้าหมายเพื่อ ต้องการรวบรวมลูกหลานเจ้าของมูลนิธิ ที่มีชื่อว่า ฮัมซะฮ์ อยู่เป็นสุข ในการมาร่วมช่วยกันทำงานเพื่อ สังคมและเผยแพร่ศาสนา เป็นมูลนิธิที่ก่อตั้งมาโดย

คนรุ่นลูกเพื่อสานต่อกิจการและเจตนารมณ์ของ ผู้เป็นบิดาต่อไป

แม้มูลนิธิฮัมซะฮ์ จะเพิ่งถูกก่อตั้งมาโดย คนรุ่นลูก ในปี 2547 มีระยะเวลา 12 ปี แต่การ ทำงานที่เป็นส่วนหนึ่งจากมูลนิธิในปัจจุบันก็เป็น ที่ประจักษ์ให้เห็นนับแต่อดีตมาแล้ว นั่นคือการ ก่อสร้างโรงเรียนสอนศาสนาตั้งแต่ พ.ศ.2509 ใน นามโรงเรียนคลองเคล็ด โดยมี ฮัมซะฮ์ อยู่เป็นสุข ผู้เป็นบิดา เป็นผู้ดูแลอยู่ในขณะนั้น จนกระทั่ง ปี 2525 ถึงปัจจุบันได้กลายมาเป็นโรงเรียนสอน ศาสนาในนาม “โรงเรียนศาสนูปถัมภ์” ที่อยู่ภายใต้ การดูแลและการบริหารงานของมูลนิธิฮัมซะฮ์ด้วย เช่นกัน มูลนิธิจึงกลายเป็นเสมือนศูนย์รวมและ จุดเริ่มต้นในการทำงานเพื่อศาสนาในอีกหลายๆ ด้านให้เกิดขึ้นในเวลาต่อมา

ภายหลังจากการก่อตั้งมูลนิธิฮัมซะฮ์อย่างเป็นทางการ ทางมูลนิธิได้สร้างประโยชน์แก่สังคมใน ด้านต่างๆ เช่นงานด้านสื่อ ได้จัดทำวารสารและ จัดรายการวิทยุ ในนามของโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ และงานด้านสังคมที่ทำความคุ้นกันไปนั้นคือการดูแล เด็กกำพร้า เด็กยากจน ได้ให้การช่วยเหลือใน

หลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็น ให้ทุนเรียนฟรี เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน ค่าเลี้ยงดู เป็นต้น เหล่านี้คือภารกิจหลักของมูลนิธิอัมมะฮะฮ์ในขณะนั้น

จะเห็นได้ว่าการทำงานของมูลนิธิมีประสพการณ์กับงานด้านสื่อมาเล็กน้อย แต่ดูเหมือนว่าช่วงระยะเวลาดังกล่าวยังไม่มีที่ท้าวว่าจะพัฒนาการทำงานให้อยู่ในรูปแบบของสื่อโทรทัศน์อย่างในปัจจุบัน เพราะวารสารและรายการวิทยุยังคงอยู่เรื่อยมาในระยะเวลากว่า 30 ปีเทียบเท่าการมีอยู่ของโรงเรียนที่ยังไม่มีงานด้านสื่ออื่นๆ เข้ามาในขณะนั้น รวมทั้งยังมีการทำงานในด้านอื่นๆ ที่มีความสำคัญและเป็นงานหลักของมูลนิธิมากกว่า

จนกระทั่งในปี 2554 ทางคณะผู้บริหารของมูลนิธิเล็งเห็นถึงการสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นในสังคมที่ต้องสร้างคุณประโยชน์ให้ได้มากกว่าเก่าและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะงานด้านศาสนาที่ต้องทำให้เข้าถึงผู้คนมากที่สุด การทำงานผ่านสื่อจึงเป็นทางเลือกที่ดีไม่น้อยต่อการทำงานเพื่อศาสนาและสังคม โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ ประกอบกับการเกิดขึ้นของสถานีช่องแรกที่ได้เปิดบทบาทใหม่แก่สังคมมุสลิมค่อนข้างมาก

จึงทำให้เกิดการตื่นตัวของคณะทำงานในมูลนิธิ และสร้างสื่อโทรทัศน์มุสลิมขึ้นมาเป็นรายที่สอง

มุสตอฟา อยู่เป็นสุข ได้ให้สัมภาษณ์ทางสำนักข่าวไทยมุสลิม ถึงความเป็นมาและหลักการการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ว่า

“..เพราะเมื่อหันกลับมาดูบ้านเราจะเห็นว่าพี่น้องมุสลิมเรายังอ่านกุรอานไม่ออกก็เยอะ พี่น้องมุสลิมยังละหมาดไม่เป็นก็เยอะ พี่น้องมุสลิมที่มีศาสนาก็มีศาสนาแบบรักษาแบบประเพณีปฏิบัติไม่ได้ทำตามหลักการจริงๆ จึงทำให้คิดอยู่ตลอดเวลาว่าเราต้องกลับมาเผยแผ่ศาสนา ก่อนหน้านี้ได้จัดทำวารสารของศาสนาปฐมภอย่างสม่ำเสมอก็ยังไม่พอใจ มีรายการวิทยุๆ ก็ไม่พอใจ จึงอยากลองทำทีวีสักตั้งเพื่อเป็นช่องทางในการเผยแผ่ศาสนาที่เข้าถึงมากขึ้น ส่วนตัวผมเองนั้นเคยมีประสบการณ์ในการทำรายการทีวีมาแล้วบ้าง เมื่อก่อนมีช่องทีวีของมุสลิมเพียงแค่ช่องเดียว เราก็มานั่งคิดว่ามันน่าจะมีช่องทางเลือกอีกหลายๆ ช่อง อัลฮัมดุลิลลาห์หลังจากนั้นได้ปรึกษากับน้องชาย (อ.ฟูอาด อยู่เป็นสุข) น้องชายบอกว่าเราจะเอาเงินมาจากไหน เพราะต้องใช้เงินเยอะ สุดท้ายตกลงกันว่าจะขอความอนุเคราะห์จากศิษย์เก่าศาสนาปฐมภอ โดยน้องชายเอาเงินลงทุนมาก่อน ประมาณ 6-7 ล้านบาท หลังจากนั้นก็ประชุมกันว่า สถานีโทรทัศน์ฯ ต้องเปิดอีก 6 เดือนข้างหน้าจะทำอย่างไร? จะหาใครที่มีความถนัดทางศาสตร์นี้ สรุปแล้วจึงติดต่อไปยัง อ.ราชันย์ ฮุนเซ็น ซึ่ง อ.ราชันย์ ก็ให้ความช่วยเหลือเต็มที่ อัลฮัมดุลิลลาห์จากนั้นก็ทำเรื่องขออนุญาตขอสัญญาอนุญาตว่า จะสำเร็จลุล่วงก็เจอปัญหาเยอะพอสมควร อัลฮัมดุลิลลาห์ก็ผ่านมาด้วยดี จุดประสงค์ในการทำทีวีคือ เราต้องการให้เป็นทีวีสอนศาสนา..” (มุสตอฟา, 2556)

อาจกล่าวได้ว่า การหันมาทำงานในด้านสื่อโทรทัศน์ก็มีที่มาจากการทำงานสื่ออยู่แล้ว ประกอบกับที่มีความต้องการเผยแพร่ศาสนาให้แก่ผู้คนและพัฒนาสังคมมุสลิมให้ดีขึ้น จึงส่งผลให้ต้องก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นมาเพราะเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ตรงตามอุดมการณ์ดังกล่าวของตัวเองได้ดีที่สุด นอกจากนี้ ยังกล่าวได้อีกว่าการก่อตั้งสถานีขึ้นนั้นเหมือนจะมีการสนับสนุนจากโรงเรียนมาเกี่ยวข้อง นั่นคือการขอความอนุเคราะห์จากศิษย์เก่าของโรงเรียนศาสนูปถัมภในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อโทรทัศน์ครั้งนี้ ทำให้พอสรุปได้ในเบื้องต้นว่าการสร้างโรงเรียนมาจนถึงการสร้างสถานีโทรทัศน์นั้น เป็นพัฒนาการที่มีความเกี่ยวเนื่องกันในการทำงานศาสนา เพราะโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสื่อโทรทัศน์ให้เติบโตขึ้นและช่วยให้การทำงานศาสนาพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

พัฒนาการของมูลนิธิฮัมซะฮ์ไม่ได้มาหยุดอยู่กับการทำงานด้านสื่อโทรทัศน์เท่านั้น หากแต่ยังได้สร้างธุรกิจอื่นๆ ขึ้นมามากมาย ทั้งการเข้าไปเป็นหุ้นส่วนโรงเรียนอาชีวะหรือได้สร้างโรงเรียนอาชีวะ

ขึ้นมาเอง อย่างโรงเรียนมูลนิธิฮัมซะฮ์บริหาร และ การจัดสร้างกองทุน ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นเสมือนฐานสำคัญในการดำรงอยู่ของมูลนิธิ ในการพัฒนางานด้านอื่นๆ ของมูลนิธิด้วย เพราะจากกองทุนเหล่านี้เอง ทำให้มูลนิธิฮัมซะฮ์ได้สร้างผลิตรายการมากมาย เช่น การลงทุนทำร้านค้า “ทีเอ็มทีวีมาร์ท” ตั้งเป็นที่แรกในโรงเรียนศาสนูปถัมภ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 380,000 - 400,000 บาท และที่เหลืออีก 10 แห่ง เป็นระบบแฟรนไชส์ (Franchise) ส่วนมากอยู่ทางภาคใต้ นอกจากนี้ ยังมีธุรกิจโครงการบ้านจัดสรรและทาวนโฮม จัดตั้งศูนย์การแพทย์ทั้งแผนปัจจุบันและแพทย์ทางเลือกอย่าง ทีเอ็มทีวีสหคลินิก จัดตั้งธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตรอย่างการทำฟาร์มไก่ครบวงจรตั้งแต่โรงเชือดไก่ไปจนถึงผลิตภัณฑ์ไก่ในนาม ทีเอ็มทีวี ธรรมชาติ เป็นต้น เหล่านี้คือส่วนหนึ่งจากเงินกองทุนในส่วนของกองทุนออมทรัพย์อิสลาม ทีเอ็มทีวี ซึ่งเป็นเงินที่มาจากความร่วมมือลงทุนจากพี่น้องมุสลิมและจากฐานผู้ชมด้วยนั่นเอง

แม้การดำเนินงานในส่วนของบริษัทนี้นั้นมีมาหลังจากที่ได้มีการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์แล้ว แต่ก็

ปฏิเสธไม่ได้ว่า การดำเนินงานในส่วนของโทรทัศน์เองก็มีฐานมาจากการทำธุรกิจด้วยเพราะสามารถช่วยให้สร้างสรรคงานในส่วนอื่นๆ ได้อย่างง่ายดายทั้งในเรื่องของงบประมาณรวมไปถึงเรื่องของฐานผู้ติดตาม ดังกล่าวนี้อาจพอสรุปได้ว่า การมีฐานเป็นธุรกิจเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการทำงานด้านสื่ออย่างมาก เพราะนอกจากจะทำให้มีความมั่นคงทางด้านทุนทรัพย์ในการผลิตสื่อแล้ว ยังเพิ่มแหล่งผู้รับสื่อและผู้สนับสนุนในหลายๆ ทางทั้งจากกลุ่มนักธุรกิจหรือกลุ่มลูกค้าและกลุ่มคนดูทั่วไปที่เป็นทั้งผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตอุปถัมภ์และบุคคลที่มาจาก การชื่นชอบสถานีที่เอ็มทีวีโดยตรง

จากการสำรวจและติดตามสื่อโทรทัศน์ทางสถานีที่เอ็มทีวี พบว่าเป้าหมายหลักของการทำสถานีโทรทัศน์ที่เอ็มทีวี คือ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา พัฒนาธุรกิจ และสร้างความสามัคคีของคนในชาติรวมถึงชาวมุสลิมที่เป็นคนส่วนน้อยในประเทศไทย เมื่อมองไปที่การนำเสนอสารของสถานีโทรทัศน์ที่เอ็มทีวีโดยส่วนใหญ่ นั้น เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของการศึกษาบอกกล่าวความเป็นไปและแผนพัฒนาการบริหารโรงเรียน โดยให้ธุรกิจเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นตัวอย่งในการศึกษาธุรกิจที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วย

แม้ในเรื่องรูปแบบการนำเสนอของทางสถานีอาจมีรูปแบบที่ไม่ได้มีความหลากหลายนัก นั่นก็เพราะการนำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นถึงสารในเรื่องอื่นๆ เท่าใดนอกจากการนำเสนอเรื่องราวทางศาสนาที่เป็นวัตถุประสงค์หลักอยู่แล้ว ส่วนเนื้อหาในเรื่องอื่นๆ นั้น ผู้ศึกษาพบว่ายังมีรายการที่บ่งบอกถึงความเป็นสื่อทางธุรกิจอยู่ ซึ่งในส่วนของการรูปแบบการดำเนินรายการนั้น เป็นการนำเสนอในรูปแบบบรรยายและรายการถาม-ตอบเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนา โดยมีขอบเขตรูปแบบของการ

เมื่อมีการสร้าง
เป็นสถานีโทรทัศน์
อย่างเป็นทางการขึ้นมา
นอกจากจะได้รับความสนใจ
อย่างมากแล้ว
ยังเสมือนเป็นการรวมพลัง
คนหนุ่มสาวมุสลิมที่มีประสิทธิภาพ
ให้เข้ามาทำงานร่วมกันในองค์กร
จึงเป็นองค์กรที่ถือว่า
จัดทำโดยคนรุ่นใหม่
และเพื่อคนรุ่นใหม่ด้วย

นำเสนอเนื้อหาที่ทางสถานีกำหนดดังนี้

1. การเสนอรายการทางศาสนาอิสลาม ในสาขาต่างๆ ตลอด 24 ชั่วโมง
2. เน้นเนื้อหาสาระตามพระบัญญัติจากอัลกุรอานและโอวาทจากท่านศาสดามุฮัมมัดเท่านั้น
3. นำเสนอโลกทัศน์ด้วยวิทยาการอันถูกต้องจากสารคดี ข่าวสารในแหล่งที่เชื่อถือได้
4. การนำเสนอการอ่านอัลกุรอาน พร้อมความหมายและคำอธิบาย
5. การประกาศเวลาละหมาดทุกช่วงของวัน
6. ทำหน้าที่ประกาศข่าวและงานองค์กร และข่าวผู้เสียชีวิต
7. ถ่ายทอดสดธรรมบรรยาย และการละหมาดวันศุกร์
8. ถ่ายทอดสดรายการอื่นๆ ของช่อง

จากขอบเขตรูปแบบของเนื้อหาข้างต้น เมื่อมาดูรายละเอียดในส่วนของรายการ พบว่าสถานีช่องที-เอ็ม ที่มีรายการทั้งหมด 50 รายการ ดังต่อไปนี้

ลำดับ	รายการ	ลำดับ	รายการ
1	หน้าที่ของผู้ศรัทธา	26	มุสลิมวันนี้
2	มิตรร่วมศรัทธา	27	นานาศาสตร์อิสลาม
3	ถ่ายทอดสดการปฏิบัติศาสนกิจจากประเทศซาอุดีอาระเบีย	28	อิสลามสู่ความสำเร็จ
4	ด็อฟซีร์	29	TMTV มีดีมาบอก
5	กุรอานทางนำชีวิต	30	ทำมาหากิน
6	คุตบะฮ์	31	ฝ่าประเด็นร้อนโลกมุสลิม
7	อิสลามกับสังคม	32	มองรอบด้านแบบอิสลาม
8	ประวัติศาสตร์อิสลาม	33	ได้ร่วมเงาอิสลาม
9	เรียนทางไกล	34	เกษตรอินทรีย์วิถีไทย
10	सानสายใย	35	อับดุลรอฮีม + ชูอียิป
11	คุยสบายสไตล์ออดัม	36	เตือนใจผู้ศรัทธา
12	ผู้ก่อตั้ง	37	สุนนะฮ์ที่ถูกลืม
13	ดูอาอุของศรัทธาชน	38	ตามรอยท่านนบีฯ
14	ศาสนาภาษาข่าว	39	หลักความเชื่อที่ถูกต้อง
15	เรียนภาษาต่างประเทศ	40	คุยกับหมอ
16	รวมน้ำใจสู่ TMTV	41	เหตุแห่งการประทานอัลกุรอาน
17	พัฒนาภาษาอาหรับ	42	เรียนฮาดิษ
18	ชวนคุยชวนคิด	43	ถ่ายทอดสดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
19	หน้าต่างศาสนух	44	ส่องทางธรรม
20	บรรยายธรรมสัญจร	45	สนทนาปัญหาสังคม
21	แวดวงมุสลิม	46	สิ่งที่นบีรัก
22	อิสลามชวนคิด	47	เด็กแนวหน้า
23	กฎหมายชาวบ้าน	48	ฟ้องกันทำไม
24	ไขข้อข้องใจ	49	หมุนปัญหาโลก
25	คุยสไตล์ TM	50	อัลเกาะฮ์ร

ในจำนวน 50 รายการข้างต้นนี้ พบว่า มีการนำเสนอในรูปแบบที่ไม่ได้มีความหลากหลายมากนัก ซึ่งจากการนำรายการดังกล่าวมาจัดประเภทตามการนำเสนอ นั้นพบว่า มีรูปแบบการนำเสนอ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบพูดคุย การจัดรูปแบบในลักษณะของการพูดคุยเป็นการจัดรูปแบบในลักษณะเดียวกับสถานีโทรทัศน์ที่มีมุสลิมโดยมีลักษณะการพูดคุยและมีเนื้อหาที่สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะเดียวกันได้แก่

1.1 เรื่องทั่วไป

คือการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปที่เกิดขึ้นรอบตัวหรือในสังคม มีการหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นในสังคมมาเสวนาทั้งมีการเสนอประเด็นที่ต้องมีการแก้ไขปัญหาด้วย ทั้งนี้ไม่ได้มีเนื้อหาทางวิชาการศาสนา มาเกี่ยวข้องมากนัก รายการที่มีเนื้อหาดังกล่าวได้แก่ อิสลามกับสังคม คุสสัยส ไสลฮัดม ผู้ก่อตั้ง ศาสนาภาษาชาว หน้าต่างศาสนาฯ แวดวงมุสลิม กฎหมายชาวบ้าน คุสสัยส TM มุสลิมวันนี้ TMTV มีดีมาบอก ทำมาหากิน ผ่านประเด็นร้อนโลกมุสลิม เกษตรอินทรีย์วิถี-ไทย อัลดูรอฮีม+ซูฮิบคุยกับหมอ สนทนาปัญหาสังคม เด็กแนวหน้า ฟ้องกันทำไม และหมุนปัญญหาโลก

ในรูปแบบการพูดคุยในประเด็นเรื่องทั่วไปของสถานีโทรทัศน์ที่เอมทีวีนั้น อาจจะมีรายการที่หลากหลายและมีประเด็นที่ดูเข้มข้นกว่า อีกทั้งดูเหมือนจะเป็นการเน้นในเรื่องของการทำธุรกิจด้วย เช่น รายการ “ทำมาหากิน” เป็นรายการที่นำเสนอธุรกิจของมุสลิมที่เกิดขึ้นใหม่ มีการให้สัมภาษณ์และสนทนาในรูปแบบสบายๆ มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอย่างเจาะลึกโดยการนำแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมาพูดคุยและแนะนำความรู้เกี่ยวกับสุขภาพในรายการ “คุยกับหมอ” และรายการเกี่ยวกับการ

ทำเกษตรที่นำเสนอวิธีคิดข้อเสนอแนะในการทำการเกษตรอย่างรายการ “เกษตรอินทรีย์วิถีไทย”

1.2 เรื่องศาสนา

คือการพูดคุยในเรื่องที่เน้นวิชาการทางศาสนาอย่างมาก โดยมีลักษณะที่ใช้หลักการทางศาสนาเป็นฐานในการพูดคุย หาคำตอบ หรือ ถกเถียงกัน ในประเด็นนั้นๆ เช่นรายการที่มีการเชิญแขกรับเชิญมาพูดคุยกันในเรื่องของศาสนาตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับแขกรับเชิญ คือรายการ “ใต้ร่มเงาอิสลาม” รายการที่มีการนำศาสตร์นำรู้ของศาสนา มาพูดคุยกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ดอกเบี้ย ระบบการเงิน ในรายการ “นานาศาสตร์-อิสลาม” เป็นต้น และรายการอื่นๆ ที่มีเนื้อหาดังกล่าวได้แก่ มิตรร่วมศรัทธา สานสายใยรัก ชวนคุย-ชวนคิด อิสลามชวนคิด อิสลามสู่ความสำเร็จ มองรอบด้านแบบอิสลาม และอัลเกาะฮ์ร

1.3 เรื่องการถาม-ตอบ ปัญหาศาสนา

คือการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนาเช่นกัน แต่เป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ชมทางบ้านถามคำถามเกี่ยวกับศาสนา ลักษณะของรายการจึงเป็นการบอกกล่าวเรื่องราวของศาสนาตามเนื้อหาที่มาจากทางบ้านโดยไม่มีการกำหนดหัวข้อในการเสวนามาก่อน ซึ่งมีรายการในรูปแบบดังกล่าวเพียง 1 รายการ คือ รายการ “ไขข้อข้องใจ”

3. รูปแบบรายการบรรยาย มีลักษณะเช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ที่วิมุสลิมคือการเน้นเนื้อหาศาสนาโดยเฉพาะและมีผู้รู้ทางศาสนาเป็นผู้ดำเนินรายการเช่นกัน อย่างรายการ “ประวัติศาสตร์อิสลาม” เป็นรายการที่เล่าความเป็นมาของศาสนา การเล่าถึงชีวประวัติของศาสนทูต เรื่องของสงคราม เป็นต้น หรือ รายการ “ตฟซีร” ที่เป็นการนำกุรอานมาแปลและอธิบายเนื้อหาจากกุรอาน เหล่านี้เป็นการนำเสนอในรูปแบบของการเล่าอธิบายหรือบรรยาย ตามหัวข้อหรือเรื่องนั้นๆ รายการอื่นๆ ที่มีลักษณะนี้ได้แก่ หน้าที-ของผู้ศรัทธา กุรอานทางนำชีวิต คุดบะฮ์ ดูอาอ.ของศรัทธาชน บรรยายธรรมสัญญา สิ่งที่น่ารัก สองทางธรรม เหตุแห่งการประทานอัลกุรอาน เตือนใจผู้ศรัทธา ชุมนะฮ์ที่ถูกลืมนาม-รอยท่านนบีฯ และหลักความเชื่อที่ถูกต้อง

4. รูปแบบรายการ การเรียนการสอน เป็นรูปแบบของการนำเสนอเกี่ยวกับวิชาการศาสนาโดยมีรายวิชาที่เกี่ยวกับเรื่องทั่วไปและภาษาเป็นการนำเสนอเสมือนกับการมีการสอนหน้าชั้นเรียน เพียงแต่ในที่นี้เป็นการสอนผ่านโทรทัศน์ มีรายการดังนี้เรียนทางไกล เรียนภาษาต่างประเทศ ทัศนภาษาอาหรับ และเรียนฮาดิษ

5. รูปแบบรายการอื่นๆ คือรูปแบบที่ไม่ได้เน้นเนื้อหาในส่วนใด เป็นการถ่ายทอดสดการปฏิบัติศาสนกิจและการแนะนำสินค้าของสถานี

เมื่อนำแต่ละรายการของสถานีโทรทัศน์ทีเอ็มทีวีมาจัดเป็นรูปแบบต่างๆ นั้นก็พบว่าไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนักกับรูปแบบของสถานีโทรทัศน์ที่วิมุสลิม ซึ่งมีการเพิ่มมาของรูปแบบของการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ในรายการอื่นๆ ก็สามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบรายการพูดคุยและรายการบรรยายได้เหมือนกัน แต่ในส่วนของรูปแบบการพูดคุยนี้เองที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของสถานีทีเอ็มทีวีได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเนื้อหาที่มีการพูดคุยในเรื่องของธุรกิจ อย่างรายการ “คุยสบายสไตล์อาดัม” “คุยสไตล์TM” “เกษตรอินทรีย์วิถีไทย” “ทำมาหากิน” และการนำเสนอประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ในรายการ “หน้าต่างศาสนาฯ” เหล่านี้ได้ทำให้เห็นถึงความแตกต่างและแสดงถึงวัตถุประสงค์ของสถานีได้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาที่เป็นขอบเขตของรายการเมื่อนำมาเข้าสู่รูปแบบของการนำเสนอแล้ว ก็อาจจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบที่ไม่ได้มีความหลากหลาย ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหาเองด้วยว่าเอื้อต่อการนำเสนอสื่อในรูปแบบใดได้มากน้อยแค่ไหน แต่อย่างไรก็ตาม แต่การคงอยู่ของสถานีโทรทัศน์ทีเอ็มทีวี ก็ถือว่าไม่ต่างจากการคงอยู่ของสถานีช่องแรก นั่นคือการมีฐานผู้สนับสนุนช่องที่เป็นผู้ติดตามที่ได้ให้ความเคารพต่อเจ้าของสถานีที่เป็นทั้งอาจารย์และผู้ประกอบธุรกิจที่มีความไว้วางใจกันมาอย่างยาวนานเช่นเดียวกัน

จากการเปิดตัวของสถานีโทรทัศน์มุสลิม 2 ช่องแรกจะเห็นได้ว่ารูปแบบของการนำเสนอรายการเป็นรูปแบบที่ไม่ต่างกันมากนักนั่นคือรูปแบบการพูดคุยหรือการบรรยาย ซึ่งอาจจะเรียกรูปแบบ

ดังกล่าวนี้ในลักษณะของ “การนั่งพูดผ่านจอ” ทั้งนี้ เพื่อต้องการเผยแพร่สารธรรมทางศาสนาแต่ละ รายการของสถานีก็จะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน โดยที่ยังไม่มีการนำเสนอสื่อในรูปแบบอื่นๆ เลย แต่ อาจจะต่างกันที่ลักษณะของพันธกิจหรือจุดมุ่งหมาย หลักของทางสถานีแต่ละช่องมากกว่าซึ่งเห็นได้จาก รูปแบบรายการพูดคุยของแต่ละช่องที่มีความต่างกัน ตรงที่ “เนื้อหา” ซึ่งหากได้ศึกษาถึงรายละเอียดโดย ลึกกว่านั้นก็จะทำให้สามารถเห็นถึงความแตกต่าง ของสถานีแต่ละช่องได้อย่างชัดเจน

แม้ความต่างนี้อาจไม่ได้เห็นในรูปลักษณะที่ ชัดเจนเมื่อมองดูเพียงผิวเผินอาจไม่มีอะไรที่ต่างกัน เลยเป็นเพียงแค่โทรทัศน์มุสลิมที่แข่งขันกันให้ ความรู้ทางศาสนา แต่เมื่อมองผ่านความรับรู้ของ ผู้ชมที่เป็นสมาชิกหรือฐานผู้ชมของแต่ละช่องนั้นก็ จะเห็นได้ว่า เมื่อมองสถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมไทย แลนด์ก็จะมีถึงโทรทัศน์มุสลิมทั่วไปที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนามานาน ในขณะที่เมื่อ มองสถานีโทรทัศน์เอ็มทีวีนั่น นอกจากจะเห็นเป็น ทีวีมุสลิมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนา แล้วยังมองไปถึงการทำธุรกิจทางศาสนามากมาย อาจเป็นเพราะมีการเคลื่อนไหวเรื่องราวทางธุรกิจ อยู่อย่างต่อเนื่อง ที่ไม่ว่าจะเป็นการจัดงานโรงเรียน การจัดอีเว้นท์ทางธุรกิจ แม้สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิม ไทยแลนด์เองก็มีธุรกิจเป็นของตัวเองอยู่บ้าง แต่ ด้วยกับการเคลื่อนไหวค่อนข้างน้อยและไม่ได้เน้น รายละเอียดส่วนนี้มากนัก ทำให้สถานีโทรทัศน์ที เอ็มทีวี่ถูกมองในแง่ของการทำธุรกิจมากกว่าและ อาจจะส่งผลให้มีฐานผู้ชมที่มากกว่าด้วย

3. สถานีโทรทัศน์ ไวท์ชันแนล

จากสถานีโทรทัศน์มุสลิมสองช่องแรกที่กล่าว ไปแล้วข้างต้นนั้น เมื่อดูที่เรื่องของรูปแบบที่ยังคง

ไม่มีอะไรแตกต่างกันและมีการดำเนินรายการทั้ง สองสถานีที่ดูเหมือนจะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน การเกิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนล ถือเป็นการ ฉีกแนวการนำเสนอเนื้อหาการทำสื่อโทรทัศน์มุสลิม ในรูปแบบที่ใหม่กว่าเดิม

สถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนลก่อตั้งขึ้นในปี 2555 ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นสถานีรุ่นใหม่ แม้จะเป็นการ ก่อกำเนิดขึ้นโดยทิ้งห่างจากสถานีรุ่นพี่เพียง 1 ปี เท่านั้น แต่ไวท์ชันแนลก็ได้สร้างรูปแบบการนำเสนอ ที่ค่อนข้างแปลกตาและแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ มุสลิมช่องอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด จนทำให้ได้รับ ความสนใจและมีฐานผู้ชมเป็นจำนวนมากในช่วง เวลาไม่นานโดยเฉพาะกลุ่มผู้ชมในระดับวัยหนุ่มสาว

การถือกำเนิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนล ถือเป็นการต่อยอดครั้งสำคัญของกลุ่มมุสลิมเพื่อ สันติ ซึ่งก็นับว่าเป็นกลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นมาอย่างเป็นเวลา นานแล้วเมื่อปี 2544 โดยมี เศรษฐี อหะหมัด สมะดี เป็นแกนนำ และนับเป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อสังคม มุสลิมคนสำคัญและเป็นที่รู้จักของคนมุสลิมในวง กว้างโดยการทำงานเผยแพร่ศาสนาอย่างต่อเนื่อง และได้พัฒนาศักยภาพขององค์กรเรื่อยมาจนกระทั่ง การได้มาผลิตสื่อมุสลิมโดยการสร้างสื่อโทรทัศน์ที่ เป็นการช่วยให้การทำงานศาสนาสะดวกขึ้น

กลุ่มมุสลิมเพื่อสันติจัดตั้งขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่กองกำลังสหรัฐอเมริกา ใช้กำลังทหารบุกถล่มแผ่นดินของชาวอัฟกานิสถานเมื่อ วันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2544 จึงมีคณะบุคคลกลุ่มหนึ่ง ที่นำโดยนักวิชาการศาสนา ไปร่วมปรึกษาหารือร่วมกันถึงกรณีที่พี่น้องมุสลิมในอัฟกานิสถานถูกกระทำ และได้ร่วมกันก่อตั้งกลุ่มมุสลิมเพื่อสันติขึ้น เพื่อดำเนินการให้ความรู้และเคลื่อนไหวในทางสังคม โดยมีนโยบายอันสำคัญคือ “กลุ่มมุสลิมเพื่อสันติ ต้องการสร้างมิติใหม่ในการเรียกร้องสิทธิของพี่น้องมุสลิม โดยให้พี่น้องมุสลิมได้ดำรงชีวิต กับหลักการของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด โดยอาศัยกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิความเป็นมุสลิม ในราชอาณาจักรไทย อันที่จะก่อความยุติธรรม นำไปสู่ความสมานฉันท์ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม” ทางกลุ่มได้ขับเคลื่อนงานมาอย่างต่อเนื่องในเรื่องของการเรียกร้องสิทธิต่างๆ รวมไปถึงการพัฒนาของกลุ่มให้มีความครอบคลุมในหลายๆ ด้านมีการพัฒนางานขึ้นมาปีต่อปีอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งมาถึงในงานด้านสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบัน โดยมีการพัฒนาตามลำดับข้อมูลดังนี้

ปี 2544 ก่อตั้งกลุ่มมุสลิมเพื่อสันติขึ้นเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจต่อพี่น้องมุสลิม และคนทั่วไปในเรื่องของหลักการศาสนาอิสลาม เพื่อความสมานฉันท์ในสังคม

ปี 2550 ตั้งชมรมคุ้มครองผู้บริโภคมุสลิม (ฮิมายะห์) ขึ้นเพื่อให้การดูแลสิทธิของพี่น้อง มุสลิมที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบริโภค และช่วยเหลือภาครัฐในการตรวจสอบสินค้าที่มีการละเมิดปลอมปนสินค้าที่มีการรับรองฮาลาล ซึ่งถือเป็นตลาดการส่งออกสำคัญของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศมุสลิม

ปี 2551 ตั้ง บริษัท TND ขึ้นเพื่อผลิตหนังสือพิมพ์

ไทยแลนด์นิวส์ดาร์ฮูลาม เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารสมาชิก และคนทั่วไป เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์ต่างๆ นำมาซึ่งความปรองดองในสังคม

ปี 2553 ตั้งสหกรณ์อิสลามอามานะฮ์ ขึ้นเพื่อส่งเสริมการออมเงิน การใช้จ่าย การเก็บรักษาเงินตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม และเป็นการช่วยเหลือกันของสมาชิก ระหว่างผู้ที่มีความสามารถและผู้ที่มีความขัดสน

ปี 2555 ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ไวท์ ชันแนล ที่เป็นช่องทางหนึ่งที่จุดแข็งของกลุ่มซึ่งทำหน้าที่เรียกร้องสิทธิให้แก่พี่น้องมุสลิมที่ถูกละเมิด มาต่อยอดเป็นรายการโทรทัศน์ เพื่อขยายประเด็นให้เป็นที่รับรู้ในวงกว้างได้มากขึ้น

สถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนลเป็นช่องทางหนึ่งในการแพร่กระจายข่าวสารและช่วยให้การทำงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างง่ายดาย โดยที่สถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนลอยู่ภายใต้การดูแลของสหกรณ์อิสลามอามานะฮ์อีกทีหนึ่ง แต่การขับเคลื่อนงานมักจะปรากฏให้เห็นภายใต้การนำของ เชคริฎอ อะหมัด สมะดี (มุสลิมเพื่อสันติ, 2558)

อาจกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งของการเป็นที่นิยมและการได้รับความสนใจอย่างล้นหลามของผู้ชมสถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนลนั้น คือตัวของเชคริฎอ อะหมัด สมะดี ที่มาจากการทำงานเพื่อศาสนาและสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สังคมมุสลิมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้เรียกร้องสิทธิสตรีแก่ผู้หญิงมุสลิมในการให้คลุมศีรษะ (ฮิญาบ) การจัดทำค่ายปลูกฝังเยาวชนมุสลิมรุ่นต่อรุ่นที่รู้จักกันในนามค่าย“ฟิทยะตุลฮัก” หรือชื่อเป็นภาษาไทยว่า ค่ายเยาวชนแห่งสัจธรรม อีกทั้งยังผลิตสื่อเพื่อเยาวชนวัยหนุ่มสาวในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกและการทำงานเพื่อศาสนาอย่างไม่ย่อ และเมื่อมีการสร้าง

เป็นสถานีโทรทัศน์อย่างเป็นทางการขึ้นมา นอกจากจะได้รับความสนใจอย่างมากแล้วยังเสมือนเป็นการรวมพลังคนหนุ่มสาวมุสลิมที่มีประสิทธิภาพให้เข้ามาทำงานร่วมกันในองค์กร จึงเป็นองค์กรที่ถือว่าจัดทำโดยคนรุ่นใหม่และเพื่อคนรุ่นใหม่ด้วย นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนลยังเป็นสื่อโทรทัศน์มุสลิมช่องแรกในสองสถานีที่ผ่านมา ที่ได้สร้างบุคลากรในการทำข่าวมุสลิมเป็นของตัวเอง มีการนำเสนอข่าว และลงพื้นที่โดยบุคลากรจากองค์กรของตัวเอง ในขณะที่สถานีสองช่องแรกยังไม่มี การนำเสนอในรูปแบบของข่าวสารหรืออาจจะมิในลักษณะของการนำเสนอข่าวจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้เพียงเท่านั้น และถือเป็นผู้บุกเบิกวงการข่าวสารมุสลิมให้แก่โทรทัศน์ช่องอื่นๆ ในการพัฒนารูปแบบรายการต่อไป

เหล่านี้เป็นการชี้ให้เห็นว่าการเกิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนลนั้น เป็นการก่อตั้งขึ้นในลักษณะที่มีความพร้อมในด้านต่างๆ สูง ทั้งในเรื่องของ บุคลากร ทีมงานผู้จัด และในเรื่องของอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการใช้งานที่หลากหลายนั้น ทำให้ดูเหมือนเป็นองค์กรน้องใหม่ที่มาจากทีมงานรุ่นใหม่ที่มีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อสังคมสูง และสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ได้มากมายและการมีรูปแบบรายการที่หลากหลายก็เป็นหนึ่งในการผลิตงานจากคนรุ่นใหม่ และสร้างฐานคนดูได้ไม่น้อยไปกว่าสองสถานีแรกที่ผ่านมา

รูปแบบการนำเสนอของสถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนลถือเป็นการสร้างสรรค์งานการเผยแพร่ศาสนาในลักษณะใหม่ที่ไม่ว่าจะเป็นแค่ การนั่งพูดผ่านจอ เท่านั้น หากแต่ยังเพิ่มรูปแบบใหม่ในรายการอื่นๆ ของทางสถานีเข้าไปด้วย เช่น การนำเสนอผ่านรูปแบบการท่องเที่ยว การนำเสนอรายการทำอาหาร และการนำเสนอในรูปแบบของรายการ

ละคร รูปแบบเหล่านี้ยังถือว่าเป็นรูปแบบใหม่ในการนำเสนอของสื่อโทรทัศน์มุสลิม โดยทางสถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนล ต้องการผลิตสื่อให้มีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดที่ไม่เฉพาะกับแค่วัยหนุ่มสาวเท่านั้น แต่ยังสร้างสรรค์งานให้เข้าถึงกลุ่มคนทุกเพศ วัย ศาสนา และอาชีพ โดยมีนโยบายในการสร้างรูปแบบรายการดังนี้

1. รายการศาสนา (เช่น การพูดคุยประเด็นเกี่ยวกับศาสนาที่กระตือรือร้น ไม่ยาว และตรงประเด็น มีการนำเสนอเนื้อหาโดยเชิญ ผู้รู้ นักเผยแพร่ มาบรรยายและตอบปัญหาศาสนาจากทางบ้าน)
2. รายการข่าวและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ
3. รายการเด็ก เยาวชน นักเรียนและแวดวงการศึกษา
4. รายการสำหรับสตรีและครอบครัว
5. ละครและหนังสั้นให้ข้อคิดสะกิดเตือนใจ โดยเฉพาะที่พูดถึงปัญหาของสังคมมุสลิม
6. รายการสัมภาษณ์สดผู้ชมทางบ้าน (โครงการผลิตสถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนล, 2556)

จากการศึกษาแผนผังรายการทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นแนล พบว่ามีรายการที่ออกอากาศภายในหนึ่งสัปดาห์รวมทั้งสิ้น 45 รายการ ดังนี้

ลำดับ	รายการ	ลำดับ	รายการ	ลำดับ	รายการ
1	จงอ่าน	16	สถานีตะวะ	31	คุยถูกคอ
2	หนังสือเดินทาง	17	วิถีอิสลาม	32	แพพชั่นปี
3	เยาวชนบนทางธรรม	18	บ่าวตัวน้อย	33	จีอราเมะฮ์
4	อัลบะยาน	19	สละมยามเย็น	34	อัศสิรอตอัลมุสตากิม
5	กุรอานี่ญันนะตี	20	วันละฮาดีษ	35	ด็อฟซีร์อัลกุรอาน
6	พจนานุกรมอิสลาม	21	ละครสอนคน	36	อ่านเอาเรื่อง
7	คิดอย่างผู้ศรัทธา	22	กิตาบูลเลาะห์และสุนนะฮ์	37	ฮาลาลโดยฮิมายะฮ์
8	อัลศการยามเช้า	23	ข่าวค่ำ	38	ดอกไม้แห่งอิสลาม
9	สละมยามเย็น	24	คุยฟิกห์	39	อธิบายชะดีษ
10	Spot dvd ไอทีวี	25	อัลอิลมุ	40	รักนบีตามนบี
11	ข่าวเช้า	26	สร้างบ้านด้วยอิสลาม	41	เรื่องร้องเรียน
12	ปรังสุข	27	บัยยิฮุน	42	ถ่ายทอดสดการอธิบายอัลกุรอาน
13	ประวัติศาสตร์ที่ไม่ถูกลืม	28	โต๊ะรับแขก	43	มาเข้าใจอิสลามกันเถิด
14	White shop	29	วันละอายะฮ์	44	ภารกิจสีขาว
15	อัลอะตีก	30	ท่านถามอิสลามตอบ	45	เสาร์สบายดี
16	แสวงหาความจริง	36	ยัลละไทยแลนด์		
17	ชีวิตนี้ต้องมีอิสลาม	37	นาวากิดุลอิสลาม		
18	ประวัติศาสตร์อิสลาม	38	อัลอูซูลุซซาลาฮะฮ์ (หลัก3ประการ)		
19	ด็อฟซีร์อัลกุรอาน	39	เปิดประตูสู่สวรรค์		
20	เอกซเรย์สังคม	40	อุทยานแห่งการเรียนรู้		

จากตารางดังกล่าวรวมถึงการติดตามรายการของสถานีโทรทัศน์ทุกรายการผู้ศึกษาพบว่าการนำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นแนลมีรูปแบบของการนำเสนอรายการที่ค่อนข้างหลากหลายซึ่งสามารถสรุปรูปแบบได้ทั้งหมด 5 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบรายการพูดคุยหรือเสวนา เป็นการนำเสนอเรื่องราวทั้งเรื่องทั่วไปและเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาทั้งนี้จะมีการเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถถามคำถามในรายการได้ทั้งรายการที่เกี่ยวกับเรื่องทั่วไปและศาสนา เป็นการนำเสนอในลักษณะที่ไม่ทางการมากนักหรืออาจไม่เป็นวิชาการมากเกินไป แต่มีการเพิ่มความเข้มข้นหรือความน่าสนใจให้เนื้อหามากขึ้น โดยการได้ตอบการซักถามและการโต้แย้ง และมีผู้ดำเนินรายการตั้งแต่สองคนขึ้นไป อย่างรายการ “คุยถูกคอ” เป็นรายการที่นำเสนอเรื่องทั่วไปที่เกิดขึ้นด้วยการพูดคุยอย่างเป็นกันเองบอกข่าวคราวของทางสถานีอย่างสบายๆ หรือรายการที่มีการพูดคุยเสวนาปกติแต่เพิ่มสีสันบางอย่างเข้าไป เช่นรายการ “บัยยิฮุน” ที่มีพิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการ 3 คนจากกลุ่มนักร้อง (อนาซิด) ของสถานีมาพูดคุยกันในเรื่องศาสนาให้เข้าใจอย่างง่ายๆ รวมทั้งทำเสนอข่าวสารอื่นๆ อย่างน่าสนใจเพราะมีการนำเสนอบทเพลงในบางช่วงด้วย และอีกหนึ่งรายการที่ได้นำเสนอเรื่องของสุขภาพให้เข้าใจได้อย่างง่ายดายผ่านการพูดคุย ซักถามในรายการ “แพทยันปี” ที่นำหลักการการรักษาตามหลักการศาสนามาใช้และเปิดโอกาสให้ทางบ้านโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาปัญหา ลักษณะรายการที่พบในรูปแบบนี้ ได้แก่ อัลการยามเช้า สลามยามเย็น สถานีเดอะฮัลลามยามเช้า ก็ตามุลเลาะฮ์และซุนนะฮ์ โต๊ะรับแขก ท่านถามอิสลามตอบ อัลศิรอตอัลมุตตาอิม อธิบายฮาดีษ รักษานปีตามนบี เรื่องร้องเรียน มาเข้าใจอิสลาม กันเถิด ภารกิจสีขาว และเสาร์สบายดี

2. รูปแบบรายการบรรยาย เป็นการนำเสนอที่เน้นเนื้อหาทางหลักการศาสนาอย่างเข้มข้นมีการกำหนดหัวข้อเอาไว้อย่างชัดเจนและเจาะลึกในเรื่องนั้นๆ มีผู้รู้ทางศาสนาประจำสถานีที่เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับเป็นผู้ดำเนินรายการและนำเสนอข้อมูลด้วยตัวเอง เช่นเดียวกับการบรรยายในงานมัสดิฮ์เพียงแต่อยู่ในรูปแบบของสื่อโทรทัศน์ มีลักษณะรายการที่พบในลักษณะนี้ได้แก่ เยาวชนบนทางธรรม อัลบะ-ยาน กุรอานีญันนะตี คิดอย่างผู้ศรัทธา ประวัติศาสตร์ที่ไม่ถูกลืม อัลอะดีกั วะอีอิสลาม คุยฟิเกย์ อัลอิลมุ สร้างบ้านด้วยอิสลาม จิอรามาะฮ์ ดอกไม้แห่งอิสลาม และอ่านเอาเรื่อง

3. รูปแบบรายการการเรียนการสอน คือมีการจัดรายการในรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาจากหนังสือทางศาสนาหรือการนำเสนอเนื้อหาทางหลักการศาสนา มาบอกกล่าวในรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เสมือนเป็นการเรียนการสอนทางไกลนั่นเอง เช่น การสอนอัลกุรอาน ซึ่งมีการสอนให้ผู้รู้จักทั้งหลักไวยากรณ์วิธีการอ่านที่ถูกต้อง เช่น รายการจงอ่านโดยใช้เวลา 1 ชั่วโมงโดยประมาณในการสอน มีบุคคลากรผู้รู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินรายการเอง ซึ่งรายการในรูปแบบนี้จะใช้ผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียวเท่านั้น ลักษณะรายการที่พบในรูปแบบนี้ได้แก่ รายการจงอ่าน รายการพจนานุกรมอิสลาม รายการวันละฮาดีษ รายการวันละอายะห์ รายการถ่ายทอดสดการอธิบายอัลกุรอาน และรายการตัฟซีร (อธิบาย) -อัลกุรอาน

4. รูปแบบรายการสื่อสร้างสรรค์ การนำเสนอในรูปแบบสื่อสร้างสรรค์ในที่นี้หมายถึงการเสนอในรูปแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากรูปแบบที่กล่าวมา 3 รูปแบบข้างต้น ซึ่งเป็นรูปแบบส่วนใหญ่ของสถานีที่นำเสนอเรื่องราวทางศาสนา แต่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นแนล ก็มีการนำเสนอเรื่องราวทางศาสนาใน

รูปแบบอื่นๆ ด้วย ที่มีความหลากหลายและสร้างความน่าสนใจได้ไม่น้อย รูปแบบดังกล่าวคือการนำเสนอในรูปแบบของรายการ-ละคร รายการท่องเที่ยว รายการทำอาหาร เป็นต้น ซึ่งแน่นอนว่า ถึงแม้จะนำเสนอเรื่องราวทางศาสนาแต่ก็ไม่ได้เน้นวิชาการมากนัก มีลักษณะรายการที่พบในลักษณะนี้ได้แก่ หนังสือเดินทาง ปรุณสุข และละครสอนคน

5. รูปแบบรายการอื่นๆ ได้แก่ spot white ขาวเข้า white shop ขาวคำ ฮะลาล-โดยฮิมายะฮ์ และขาวเที่ยง

ในส่วนของรูปแบบรายการพูดคุยหรือเสวนานั้น อาจมีความแตกต่างจากสถานีที่ผ่านมา คือการไม่แบ่งรูปแบบย่อยเป็น 3 รูปแบบ ดังกล่าวนั้นเนื่องจากจากรูปแบบรายการพูดคุยทางสถานีโทรทัศน์แนลนั้นเป็นลักษณะที่มีการใช้รูปแบบผสมกันระหว่างการพูดคุยเรื่องทั่วไปและการถาม-ตอบจากทางบ้าน เป็นการถาม-ตอบในเรื่องเฉพาะนั้นๆ ตามหัวข้อของรายการไม่ได้มีแต่เฉพาะคำถามเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนาเท่านั้น จึงไม่สามารถแบ่งย่อยให้

อยู่ในรูปแบบของรูปแบบรายการถาม-ตอบปัญหาศาสนาอย่างเดียวได้ ด้วยเหตุนี้จึงได้อธิบายโดยภาพรวมเพื่อความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกทั้งต่อตัวผู้ศึกษาเองและผู้ศึกษาข้อมูลจากงานชิ้นนี้ด้วย

จะเห็นได้ว่าการมีรูปแบบและจุดประสงค์ในการนำเสนอให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดสามารถทำให้สถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนลมีการนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายเพราะเนื้อหาที่ต้องการเข้าถึงผู้ชมได้มากนั้นก็ขึ้นอยู่กับการใช้รูปแบบในการเข้าถึงกลุ่มคนที่ไม่เหมือนกันด้วย แต่กระนั้นรูปแบบของการนำเสนอส่วนใหญ่ก็ยังคงไว้ซึ่งการบรรยายหรือนั่งพูดผ่านจอเช่นเคย เพียงแต่เป็นการเพิ่มของการนำเสนอรูปแบบใหม่ให้มีความน่าสนใจขึ้นมาเท่านั้นไม่ได้ทิ้งการนำเสนอในรูปแบบเดิมแต่อย่างใด

แต่นอกจากความแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นในสื่อโทรทัศน์แล้ว สถานีโทรทัศน์ไวท์ซันแนลยังได้สร้างปรากฏการณ์แก์สือมุสลิมหรือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในสังคมมุสลิมอีกประการหนึ่งก็ว่าได้ นั่นคือการจัดงานอิเวนต์ทั้งในและนอกพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ต่างจังหวัดมีรูปแบบการนำเสนอคล้ายกับการจัดมหกรรมทั่วไป ที่มีทั้งการแสดงละคร และการร้องเพลงประสานเสียงที่ไม่มีดนตรีประกอบ (อะนาซิด) เพียงแต่ยังเน้นการนำเสนอส่วนใหญ่คือการบรรยายศาสนาที่ยังคงดูเหมือนเป็นการจัดงานมัสยิดประจำปีเหมือนหน่วยงานอื่นๆ องค์การอื่นๆ ที่มีการจัดกันขึ้นมาเป็นประจำทุกปีซึ่งเป็นรูปแบบที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคย แต่จุดประสงค์หลักของสถานีไวท์ซันแนลในการจัดอิเวนต์นั้น ก็เพื่อคืบคลานไปสู่สังคมและการได้ลงพื้นที่พบปะพี่น้องมุสลิมเพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าในวงการการทำสถานีโทรทัศน์มุสลิมด้วยกันนั้นยังไม่มีสถานีโทรทัศน์ช่องใดมีการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าว

กล่าวได้ว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นเนลมีอัตลักษณ์ในการสร้างสรรค์และผลิตสื่ออย่างเป็นตัวของตัวเองพอสมควร เหมือนเป็นการสร้างหรือผลิตสื่อที่เกือบจะครบรูปแบบของการผลิตสื่อ โดยสถานีไอทีวีชั้นเนลมีการสร้างสรรค์งานละคร โดยมีบทละครที่เป็นของตัวเอง มีการใช้ตัวละครที่แสดงโดยทีมงานหรือบุคลากรของสถานีที่เป็นมุสลิมทั้งสิ้น เอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างหนึ่งของการทำละครของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นเนลและถือเป็นนโยบายสำคัญของสถานี นั่นคือจะไม่มีหญิงสาวในการแสดงละคร และจะไม่มีภาพของสตรีที่แต่งกายผิดหลักศาสนาออกสู่สายตาประชาชนโดยเด็ดขาด นอกจากสื่อละครแล้วยังได้สร้างผลงาน “เพลงมุสลิม” ขึ้นมา ที่คงไว้ซึ่งลักษณะความเป็นตัวเอง คือการทำเนื้อร้องทำนอง ขึ้นมาเอง และขับร้องโดยกลุ่มนักร้องที่มาจากบุคลากรของทางสถานีอีกเช่นกัน ที่สำคัญคือบทเพลงมุสลิมดังกล่าวนี้จะไม่มีความดราม่าประกอบ แม้แต่น้อย นับเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นเนลมีบุคลากรที่มีความพร้อมและความสามารถในการดำเนินงานต่าง ๆ สูง

ถึงแม้จะเป็นการทำงานที่มีข้อจำกัดในการจัดทำสื่อค่อนข้างมาก แต่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นเนลยังคงดำรงอยู่ได้โดยยึดอุดมการณ์และแบบฉบับที่เป็นของตัวเองและยังได้รับความสนใจในผู้คนทุกเพศทุกวัยอยู่เช่นเคย

รูปแบบที่เปลี่ยนไปในการนำเสนอสื่อโทรทัศน์มุสลิมนั้น จากที่มีการพูดผ่านหน้าจอ มีรายการนำเสนอที่ไม่มาก จนกระทั่งเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ๆ โดยเพิ่มรายการให้มากขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นการเพิ่มรายการสื่อแบบละครหรือรายการสร้างสรรค์อื่นๆ ในรูปแบบใหม่ สิ่งเหล่านี้อาจดูเหมือนเป็นพัฒนาการสื่อโทรทัศน์มุสลิมในแต่ละสมัยและความเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่เมื่อ

พิจารณาอย่างถี่ถ้วนดูก็พบว่าการเกิดขึ้นของแต่ละสถานีนั้นไม่ได้เป็นการก่อตัวขึ้นโดยระยะเวลาที่ห่างกันมากนัก ทุกสถานีได้เกิดขึ้นมาในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันมากและเกิดขึ้นในยุคสมัยเดียวกันด้วยซ้ำ จึงไม่อาจพูดได้ว่ารูปแบบรายการที่เกิดขึ้นนั้นเป็นพัฒนาการของแต่ละยุคสมัยทีเดียว เพราะดูจากลักษณะขององค์กร พันธกิจ หรืออัตลักษณ์ของแต่ละองค์กรและอีกความต่างในหลายๆ เรื่องนั้นก็อาจเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอรูปแบบที่แตกต่างกัน พูดได้ว่ารูปแบบใหม่ของการนำเสนอของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีชั้นเนลนั้นส่วนหนึ่งก็มาจากบุคลากรคนรุ่นใหม่ และมีพนักงานในวัยคนหนุ่มอยู่มากนั่นเอง

4. สถานีโทรทัศน์ ยาติมทีวี

สถานีโทรทัศน์ยาติมทีวี คือสถานีที่ก่อตั้งขึ้นมาหลังสุดในบรรดาโทรทัศน์มุสลิมทั้งสี่สถานี ความเป็นมาจากมูลนิธิเล็กๆ และมีอุดมการณ์ที่ชัดเจนซึ่งก็คือ การทำงานเพื่อเด็กกำพร้าโดยมีมูลนิธิที่ชื่อว่า “มูลนิธิศรัทธาชน” เป็นมูลนิธิที่ก่อตั้งขึ้นมาจากบุคคลที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

ในฐานะของ “โต๊ะอิหม่าม”² เป็นบุคคลที่ปูทางให้ แก่คนรุ่นลูกได้สร้างสาธารณประโยชน์ให้สังคมต่อไป

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เป็นองค์กรเอกชนสาธารณกุศลด้านสังคมสงเคราะห์ ที่ก่อตั้งเมื่อปี 2537 โดยที่ก่อนหน้านี้มีสถานะ เป็นชมรม ต่อมาในปี 2540 ได้จดทะเบียนต่อ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นมูลนิธิ ศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าจนกระทั่ง ปัจจุบัน โดยมี ร.ต.อ. พรชัย ไวยศิลป์ เป็นประธาน กรรมการของมูลนิธิ

การทำงานของมูลนิธิในช่วงแรกเริ่มนั้นมีการ ใช้สื่อวิทยุ ทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคม ซึ่งใช้วิทยุใน ชื่อ “วิทยุเพื่อเด็กกำพร้า” ในขณะนั้นถือเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอยู่มาก โดยทางมูลนิธิได้เช่าช่วงเวลา เพื่อทำรายการจากครึ่งชั่วโมงต่อสัปดาห์ เสาร์- อาทิตย์ และกลายมาเป็นวันละครึ่งชั่วโมงทุกวัน และ เติบโตขึ้นมาเรื่อยๆ เมื่อมีการจัดงานหรือกิจกรรม เพื่อการสังคมสงเคราะห์ทุกครั้งจะได้รับเงินบริจาค เข้ามูลนิธิเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีโอกาสได้เข้าไป ช่วยเหลือเด็กกำพร้า และผู้ด้อยโอกาสได้มากขึ้น เช่นกัน โดยแต่ละปีจะได้รับการสนับสนุนจากพี่น้อง มุสลิมและประชาชนทั่วไป (มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อ การศึกษาและเด็กกำพร้า, 2554)

มูลนิธิศรัทธาชนมีเด็กกำพร้าที่อยู่ในความดูแล ประมาณ 3,000 คนทั่วประเทศ และการใช้สื่อวิทยุ เพื่อเป็นกระบอกเสียงเริ่มอิมตัว เนื่องจากคนส่วนใหญ่ เริ่มหันมาบริโภคสื่อออนไลน์กันมากขึ้น อีกทั้งคน ต่างจังหวัดไกลๆ ไม่ได้ฟังรายการวิทยุ แต่จะบริโภค สื่อทีวีของมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัจจุบันมีสถานี โทรทัศน์มุสลิมประมาณ 2-3 สถานี โดยเฉพาะ ประชาชนภาคใต้บริโภคสื่อทางด้านนี้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น มูลนิธิฯ จึงมีแนวคิดที่จะทำรายการทีวี เพื่อเด็กกำพร้าและช่วยเหลือสังคมทั้งในแง่ได้รับ

และในแง่ของการให้จนกระทั่งประมาณปี 2556 จึง มีการเปิดตัวโทรทัศน์มุสลิมช่องใหม่อย่างเป็นทางการ ผ่านการบริหารงานของ สุภาพ- เรืองปราชญ์ ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี

สถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี จึงมีบทบาทที่สำคัญ ในการประชาสัมพันธ์เรื่องดี ที่เป็นประโยชน์ไม่ว่า จะเป็น กิจกรรมเพื่อเด็กกำพร้าที่ทำมา 10 กว่าปี ทำให้ประชาชนคนทางภาคใต้ภาคเหนือภาคอีสาน ได้รู้จัก โดยใช้ทีวีเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งาน ของมูลนิธิฯ เช่นเดียวกับกับวิทยุ ซึ่งแตกต่างกัน ตรง ที่เป็นสื่อที่ให้การรับรู้ได้มากกว่า และใช้งบประมาณ บริหารที่มากขึ้นเช่นกัน (ธุรกิจมุสลิม, 2555)

ในด้านของรูปแบบรายการของสถานียาตีมทีวี ทางสถานีพยายามจัดทำรายการโดยเน้นในส่วน ของการทำงานเพื่อเด็กกำพร้าเช่นเดียวกับวิทยุด้วย แต่ต้องมีการขยายขอบเขตการรับชมของผู้ชมโดย ครอบคลุมในทุกๆ พื้นที่เพราะเป็นการทำงานใน รูปแบบสื่อที่ใหญ่กว่าวิทยุ รวมทั้งในการสร้างสรรค์ รูปแบบรายการนั้น รูปแบบรายการกว่าครึ่ง จะเป็น เรื่องการช่วยเหลือสังคมหรือเด็กกำพร้า ซึ่งจะเห็น ได้จากรายการที่ได้สำรวจนั้น พบว่ามีรายการใน สถานีโทรทัศน์ยาตีมทั้งสิ้นจำนวน 34 รายการ ดัง ตารางต่อไปนี้

ลำดับ	รายการ	ลำดับ	รายการ
1	วิถีสลัฟ	18	คุยให้เคลียร์
2	ตามล่าหาความจริง	19	อะก็ตะห์สลัฟ
3	เติมใจให้กัน	20	สายใยแห่งความอาทร
4	The stage เวทีค้นหาเพชร	21	สุขภาพดีกับ ชาเจสัน วินเทอร์
5	เปิดโลกฮาลาล	22	นี่คือแนวทางของฉัน
6	ฮาฟิซอัลกุรอาน	23	สุดท้ายที่หลักการ
7	คุตบะฮ์	24	เรื่องเล่าสีขาว
8	เตือนใจให้จดจำ	25	ห้องสมุดพูดได้
9	อิสลามมีทางออก	26	ยาตีมรับอรุณ
10	Talk หลังเที่ยง	27	ทุกคำถามอิสลามตอบ
11	ถามจ้ตอบจริง	28	คุยข่าวเล่าความ
12	จับเข้าคุย	29	มีดีมาโหว์
13	ตามรอยอิบนุเอาฟิ	30	Halal SME
14	ยาตีมมาร์เก็ต	31	ถนนชีวิต
15	ครอบครัวอบอุ่น	32	โต-ตาล
16	หุ้ลวะตุ้ลกุรอาน	33	เส้นทางสายใหม่
17	ฮาละเกาะฮ์กุรอาน	34	ดูอาอรุรับอรุณ

ดูเหมือนว่ารายการในสถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี เมื่อเทียบกับในแต่ละช่องที่ผ่านมา ถือว่าเป็นสถานีที่มีรายการในปริมาณน้อยที่สุด ซึ่งสามารถจัดเป็นรูปแบบได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบรายการพูดคุย คือรูปแบบที่มีการนำเสนอโดยมีผู้ดำเนินรายการ 2 คน มีการพูดคุยในประเด็น และหัวข้อที่กำหนดไว้และมีหัวข้อการนำเสนอที่หลากหลายจึงสามารถแบ่งรูปแบบรายการพูดคุยตามเนื้อหาในการนำเสนอได้ดังนี้

1.1 เรื่องทั่วไป

คือรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปที่เกิดขึ้นรอบตัวหรือนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมุสลิม รวมทั้งข่าวคราวเกี่ยวกับมุสลิมที่เกิดขึ้นทั่วโลก อย่างรายการที่นำเสนอข่าวสารมุสลิมอย่างเจาะลึกและน่าสนใจในรายการ “จับข่าวคุย” และ “คุยข่าวเล่าความ” ที่มีทั้งการโต้แย้ง และซักถาม เพื่อหาข้อเท็จจริงซึ่งไม่ใช่เป็นการรายงานงานเสียทีเดียว นอกจากนี้ยังมีรายการที่พูดคุยในเรื่องทั่วไปแบบสบายไม่ได้เน้นหนัก

มากแต่มีการนำเสนอในมุมมองใหม่ที่น่าสนใจไม่น้อย อย่างรายการ “ครอบครัวอบอุ่น” และ “c” เป็นต้นและรายการอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันได้แก่ เปิดโลกฮาลาล Talk หลังเที่ยง และมีดีมาโคร

1.2 เรื่องศาสนา

คือรายการที่มีการพูดคุยถึงเรื่องราวของศาสนา โดยเฉพาะ เน้นในเรื่องของหลักการ บทบัญญัติทางศาสนา ข้อห้ามและข้อใช้ตามหลักการศาสนา รวมไปถึงศาสตร์ในเรื่องอื่นๆ ของศาสนาที่น่าไปใช้ควบคู่กับการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวทางสังคม อย่างในรายการ “ตามล่าหาความจริง” “คุยให้เคลียร์” หรือเน้นย้ำความรู้ทางศาสนาเช่นรายการ “วิถีสลัฟ” เป็นต้น และรายการอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันนี้ได้แก่ อิสลามมี-ทางออก หุ่นอะตุลกูรอ่าน และ ยาตีมรับอรุณ

1.3 เรื่องการถาม-ตอบปัญหาศาสนา

คือการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนา เป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ชมทางบ้านถามคำถามเกี่ยวกับศาสนา ลักษณะของรายการจึงเป็นการบอกกล่าวเรื่องราวของศาสนาตามเนื้อหาที่มาจากทางบ้านโดยไม่มีการกำหนดหัวข้อในการเสวนามาก่อน ซึ่งมีรายการในรูปแบบดังกล่าวเพียง 1 รายการ คือ รายการไขข้อข้องใจ

2. รูปแบบรายการบรรยาย คือ การนำเสนอโดยวิธีการบรรยายหรือการเทศนาธรรมโดยผู้รู้ทางศาสนา และมีผู้ดำเนินรายการเพียง 1 คน ซึ่งก็เป็นลักษณะเดียวกับสถานีอื่นๆ เพียงแต่แตกต่างกันในเรื่องของชื่อรายการและหัวข้อที่นำเสนอ ซึ่งบางครั้งก็อาจเป็นหัวข้อเดียวกันด้วย ได้แก่รายการดังนี้ คุดบะฮ์ เตือนใจให้จดจำ ทะละเกาะฮ์กูรอ่าน อะกิดะห์สลัฟ นี่คือนแนวทางของฉัน สุดท้ายที่หลักการเรื่องเล่าสีขาว ห้องสมุดพูดได้ ทุกคำถามอิสลามตอบ และดูอาร์บอรุณ

3. รูปแบบรายการอื่นๆ สถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวีถือเป็นช่องที่มีรายการน้อยที่สุด แต่เมื่อจัดรูปแบบลักษณะการนำเสนอแล้ว ในส่วนที่เป็นรูปแบบรายการอื่นๆ นี้พบว่ามีรูปแบบรายการที่หลากหลายแต่ก็ไม่สามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบใดแบบหนึ่งได้ เพราะรูปแบบอันหลากหลายนี้มีอย่างละ 1 รายการเท่านั้น จึงได้นำมาจัดให้อยู่ในรูปแบบรายการทั่วไปร่วมกับรายการแนะนำสินค้าของสถานีและรายการที่มีเนื้อหาที่ไม่เป็นทางการมากนัก เช่นรายการที่เป็นการจัดประกวดการแข่งขันอ่านกูรอ่าน อย่างรายการ “The stage เวทีค้นหาเพชร” หรือรายการที่เป็นเชิงสารคดีชีวิต อย่างรายการ “เติมใจให้กัน” และรายการที่นำเสนอสถานที่ที่น่าสนใจ ในรายการ “ตามรอยอิบน์อุเอ๊าฟ” ที่เป็นเสมือนรายการเชิงท่องเที่ยวอีกด้วย และรายการอื่นๆ ที่น่าสนใจดังนี้ สุภาพดีกับชาเจสันวินเทอร์ สายใยแห่งความอาทร ยาตีมมาร์เก็ต ฮาฟิซอัลกูรอ่าน Halal SME ถนนชีวิต และเส้นทางสายใหม่

จะเห็นได้ว่ารายการที่มีรูปแบบใหม่และยังไม่ปรากฏในสถานีช่องอื่นๆ นั่นคือการนำเสนอในส่วนของรายการโชว์ ซึ่งเป็นทั้งการโชว์และการประกวด ในที่นี้เป็นการนำเสนอหรือการแสดงการอ่านอัลกูรอ่านจากนักอ่านฝีมือยอดเยี่ยมจากหลายๆ

ประเทศ โดยเฉพาะนักอ่านในระดับเยาวชน แสดงให้เห็นถึงความสามารถของเด็กๆ เหล่านี้จึงเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักการอ่านและการอ่าน การอ่าน ตั้งแต่วัยเยาว์ อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความสนใจให้กับกลุ่มผู้ชมในวัยเด็กได้อย่างดี

ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า ทางสถานีพยายามที่จะรักษาวัตถุประสงค์ของทางสถานีไว้คือการนำเสนอข่าวสารและช่วยเหลือสังคม และเมื่อดูจากรูปแบบรายการแล้วก็พบว่าทางสถานีมีรายการที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของสังคมในลักษณะของสารคดีชีวิต ที่จัดอยู่ในรูปแบบของรายการอื่นๆ ซึ่งพบว่าเป็นรูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาในเรื่องของสังคมและการช่วยเหลือเด็กกำพร้าอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นรายการ “สายใยแห่งความ-อาทร” ที่มีแขกรับเชิญเป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมานั่งพูดคุยถึงปัญหาและถามสารทุกข์สุกดิบ หรือรายการ “เติมใจให้กัน” ที่เป็นการนำเสนอในรูปแบบของสารคดีที่แสดงให้เห็นถึงบุคคลหรือครอบครัวที่มีความยากลำบากและต้องการความช่วยเหลือเช่นเดียวกัน เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากสถานีอื่นๆ และแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของความเป็นสถานียาตีมทีวีได้เป็นอย่างดี

แม้ยังคงไว้ซึ่งเป้าหมายหลักดังกล่าว การนำเสนอในรายการก็ยังไม่พ้นการนำเสนอสารธรรมทางศาสนาที่มีการพูดผ่านจอและมีบรรดาผู้รู้ที่เชื่อถือได้มาให้ความรู้แก่ผู้ชม โดยภาพรวมแล้วยังถือว่ารูปแบบการนำเสนอมีลักษณะเดียวกับช่องอื่นๆ เช่นกัน แต่ด้วยกับเป็นสถานีโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นใหม่จึงพอจะมีรูปแบบใหม่เพื่อเป็นการเรียกกลุ่มผู้รับสารอยู่บ้าง ที่ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มรายการใหม่ขึ้นมาอย่างรายการท่องเที่ยว ที่มีชื่อว่า “ตามรอยอิบนูเอาฟ” และการสร้างบทเพลงขึ้นมาเป็นของตัวเองด้วย แต่ยังไม่ถือว่าได้รับความนิยมเท่าใดนักเมื่อเทียบกับ

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีซันแนล อาจเพราะความพร้อมของสถานีที่ไม่เท่ากันด้วย แต่ด้วยกับเป็นสื่อโทรทัศน์น้องใหม่และเห็นการพัฒนาสื่อของโทรทัศน์ช่องอื่นๆ มาอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ต้องพัฒนาสื่อโทรทัศน์ในสถานีตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งคาดว่าสถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวียังคงพัฒนาสื่ออยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะบุคลากรทางสถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวีก็อยู่ในระดับคนวัยหนุ่มที่มีศักยภาพมากพอที่จะสร้างสรรค์สื่อในรูปแบบที่ดีขึ้นต่อไปได้

ความแตกต่างและอัตลักษณ์ของโทรทัศน์มุสลิมสื่อช่องดาวเทียมแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์มุสลิมดาวเทียมทั้งสี่สถานีนั้น พบว่าเบื้องต้นแต่ละสถานีมีเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์เฉพาะตัวของสถานีแต่ละช่องเอง ซึ่งในอัตลักษณ์นี้เอง คือสิ่งที่บ่งบอกถึงความแตกต่างของสถานีแต่ละช่อง อาจจะเป็นอัตลักษณ์ที่สามารถรู้สึกได้หรือมองเห็นกันได้โดยทั่วไปหากมองแค่เรื่องความเป็นมา แต่ในที่นี้เมื่อศึกษาถึงความเป็นมาประกอบกับการสำรวจรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาแล้ว ก็อาจเป็นหลักฐานเบื้องต้นที่สามารถยืนยันได้ว่า แต่ละช่องมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปลักษณะการนำเสนอของแต่ละช่อง ดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิม

มีรูปแบบรายการ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 42 รายการ

- 1.1 รูปแบบรายการพูดคุย-เสวนา
 - 1) เรื่องทั่วไป 10 รายการ
 - 2) เรื่องศาสนา 8 รายการ
 - 3) ถาม-ตอบปัญหาศาสนา 1 รายการ
- 1.2 รูปแบบรายการบรรยาย 19 รายการ
- 1.3 รูปแบบรายการอื่นๆ 4 รายการ

2. สถานีโทรทัศน์ทีเอ็มทีวี

มีรูปแบบรายการ 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 50 รายการ

- 2.1 รูปแบบรายการพูดคุย-เสวนา
 - 1) เรื่องทั่วไป 19 รายการ
 - 2) เรื่องศาสนา 9 รายการ
 - 3) ถาม-ตอบปัญหาศาสนา 1 รายการ
- 2.2 รูปแบบรายการบรรยาย 14 รายการ
- 2.3 รูปแบบรายการ การเรียนการสอน 4 รายการ
- 2.4 รูปแบบรายการอื่นๆ 3 รายการ

3. สถานีโทรทัศน์ไวท์ชันแนล

มีรูปแบบรายการ 5 รูปแบบ ประกอบด้วย 45 รายการ

- 3.1 รูปแบบรายการพูดคุย-เสวนา 17 รายการ
- 3.2 รูปแบบการเรียนการสอน 6 รายการ
- 3.3 รูปแบบรายการบรรยาย 13 รายการ
- 3.4 รูปแบบรายการสื่อสร้างสรรค์ 3 รายการ
- 3.5 รูปแบบรายการอื่นๆ 6 รายการ

4. สถานีโทรทัศน์ยาติมทีวี

มีรูปแบบรายการ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 34 รายการ

- 4.1 รูปแบบรายการพูดคุย-เสวนา
 - 1) เรื่องทั่วไป 7 รายการ
 - 2) เรื่องศาสนา 6 รายการ
 - 3) ถาม-ตอบปัญหาศาสนา 1 รายการ
- 4.2 รูปแบบรายการบรรยาย 10 รายการ
- 4.3 รูปแบบรายการอื่นๆ 12 รายการ

จากข้อมูลข้างต้นสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

รูปแบบรายการ	สถานีโทรทัศน์ ทีวีมุสลิม	สถานีโทรทัศน์ ทีเอ็มทีวี	สถานีโทรทัศน์ ไวท์ซันแนล	สถานีโทรทัศน์ ยาติมทีวี
รูปแบบรายการ พุดคุย-เสวนา	19	29	17	14
รูปแบบรายการ บรรยาย	19	14	13	10
รูปแบบรายการการ เรียนการสอน	-	4	6	-
รูปแบบรายการ สร้างสรรค์	-	-	3	-
รูปแบบรายการอื่นๆ	4	3	6	12
รวมจำนวนรายการ แต่ละสถานี	42	50	45	34

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของการนำเสนอแต่ละช่องนั้น รายการแต่ละรายการสามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบที่มีโครงสร้างเดียวกันได้ทุกช่อง คือ มีรูปโครงสร้างในเรื่องของ รูปแบบการพุดคุยเสวนา รูปแบบการบรรยาย รูปแบบรายการอื่นๆ และมีรูปแบบที่เพิ่มเข้ามาจาก 2 สถานี คือ รูปแบบรายการ การเรียนการสอน และรูปแบบรายการสร้างสรรค์ เมื่อแต่ละสถานีนั้นสามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน ในลักษณะที่เหมือนกัน จึงอาจหมายความว่าสถานีแต่ละช่องไม่ได้มีความแตกต่างในเรื่องใดๆ เลย แต่หากพิจารณาไปถึงเนื้อหาของแต่ละสถานีแล้วก็จะเห็นได้ชัดมากขึ้น

กระนั้นก็ตามในการศึกษาเรื่องรูปแบบ อย่างน้อยการเพิ่มรูปแบบเข้ามาจาก 2 สถานี ทำให้ผู้ศึกษาพอจะสามารถวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในแต่ละสถานีได้ ซึ่งได้วิเคราะห์จากรูปแบบดังกล่าวผนวกกับความเป็นมาของแต่ละสถานีและสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของแต่ละช่องได้ดังนี้

สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิม

ถือเป็นสถานีที่ก่อตั้งมาอย่างเนิ่นนานและเป็นสถานีรุ่นบุกเบิกแห่งวงการโทรทัศน์มุสลิม เนื่องด้วยมีวัตถุประสงค์ที่คงเดิมและมีพันธกิจอันมุ่งมั่นในการเผยแพร่ศาสนาอิสลามนั้น สิ่งนี้ส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาของทางสถานีนั้นคือการนำเสนอในรูปแบบการพุดคุย และการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และมีจำนวนรายการที่อยู่ในรูปแบบดังกล่าวในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ 19 ต่อ 19 มากกว่ารูปแบบอื่นๆ

สถานีโทรทัศน์ทีวีมุสลิมที่มาจากการสนับสนุนของ “มูลนิธิเพื่อคุณธรรม” นั้น ดูเหมือนจะยังคงเน้นในส่วนของการเผยแพร่สารธรรมศาสนาเพียงอย่างเดียว มีจุดประสงค์ในการเผยแพร่ศาสนาเท่านั้นและไม่มีรายการใดๆ ที่เป็นจุดเน้นให้เห็นถึงมุมมองอื่นที่นอกเหนือจากการเผยแพร่ศาสนา แต่การเพิ่มขึ้นในรูปแบบอื่นๆ นั้นเป็นเพียงการเพิ่มรูปแบบให้มีความหลากหลายขึ้นเท่านั้น

สถานีโทรทัศน์ทีเอ็มทีวี

เป็นสถานีที่เป็นฐานมาจากการเป็นนักธุรกิจ และมีกิจการทางศาสนาที่หลากหลาย การสร้างสถานีโทรทัศน์มุสลิมขึ้นมานั้น ถือเป็นการพัฒนาการทำงานทางศาสนาและสร้างสรรค์สังคมมุสลิมได้มากขึ้นจากที่ได้ทำอยู่แล้ว ซึ่งจากการศึกษารูปแบบรายการที่คิดว่าลักษณะความเป็นมาและผู้สนับสนุนเบื้องหลังนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการนำเสนอรูปแบบรายการด้วย ดังกล่าวนี้นี้ ผู้ศึกษาพบว่า มีรูปแบบรายการที่เพิ่มเข้ามาจากสถานีช่องแรก คือ “รูปแบบการเรียนการสอน” เพียงอย่างเดียว ส่วนรูปแบบอื่นๆ ก็พบว่าเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งสิ้น

การเพิ่มเข้ามาของรูปแบบเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอต่อการนำมาสรุปว่ามีความแตกต่างจากช่องอื่นในเรื่องใด แต่เมื่อดูรายละเอียดในส่วนของ จำนวนรายการแล้ว พบว่า มีจำนวนรายการในปริมาณมาก แม้จุดเน้นที่ทำให้เห็นถึงความแตกต่างของรายการไม่ได้อยู่ที่รูปแบบรายการแต่มีจุดเน้นที่อยู่ในส่วนของรายการที่มีจำนวนมากและสอดคล้องอยู่ในแต่ละรายการเหล่านั้นที่ทำให้เห็นถึงจุดเน้นของ การทำธุรกิจ การศึกษา และการสร้างความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

เป็นสถานีที่ก่อตั้งขึ้นโดย “กลุ่มมุสลิมเพื่อสันติ” เป็นกลุ่มนักทำงานเพื่อศาสนาที่มีบทบาทต่อสังคมมุสลิมมาพอสมควร รวมทั้งการมีนักทำงานหรือจุดเน้นส่วนใหญ่ เป็นเยาวชนวัยหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังความคิดและศักยภาพในการทำงานอย่างล้นเหลือ สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจึงเต็มไปด้วยการทำงานโดยอาศัยแรงจากคนรุ่นใหม่

ผู้ศึกษาพบว่าการส่งผลต่อการนำเสนอของทางสถานีอย่างมาก โดยทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

นั้นมีรูปแบบการนำเสนอที่ดูเป็นสื่อที่ “ทันสมัย” นั่นคือการเพิ่มรูปแบบรายการเข้ามา 2 รูปแบบที่ต่างจากรูปแบบของการนำเสนอของสถานีช่องอื่นๆ ที่มีเพียง 3-4 รูปแบบ โดยมีรูปแบบที่เพิ่มเข้ามาคือ “รูปแบบการเรียนการสอน” และ “รูปแบบสื่อสร้างสรรค์” สองรูปแบบดังกล่าวจึงเป็นเหมือนหลักฐานหนึ่งที่แสดงถึงการทำงานของคนรุ่นใหม่ นั่นคือการผลิตสื่อในรูปแบบใหม่ๆ ขึ้นมาอยู่เสมอ

สถานีโทรทัศน์ยาตีทีวี

หากจะนับตามปี พ.ศ. ของการก่อตั้งสถานี และความเป็นที่นิยมใน 4 สถานี ดังกล่าวนั้น สถานีโทรทัศน์ยาตีทีวี คือสถานีน้องใหม่ที่เพิ่งถือกำเนิดขึ้นมาในไม่กี่ปี และเป็นสถานีสุดท้ายที่ติดอันดับความนิยมจากผู้ชมรายการโทรทัศน์มุสลิม ยาตีทีวีได้ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับประกาศพันธกิจการทำสื่อโทรทัศน์อย่างชัดเจนผ่าน “ชื่อ” สถานี คือ “ยาตี” ที่แปลว่า “เด็กกำพร้า” จึงมีวัตถุประสงค์อันมุ่งมั่นในการทำสื่อโทรทัศน์เพื่อช่วยเหลือสังคมและเด็กกำพร้าเป็นแกนหลักสำคัญ

จากการศึกษารูปแบบรายการที่ความเป็นมาของสถานีจะส่งผลต่อรูปแบบการนำเสนอได้บ้างนั้น ผู้ศึกษาพบว่ารูปแบบรายการมีลักษณะที่ไม่ต่างไปจากสถานีโทรทัศน์ที่มุสลิมเลย นั่นคือมีรูปแบบรายการที่เหมือนกัน คือ รูปแบบการพูดคุย-เสวนา รูปแบบบรรยาย และรูปแบบรายการอื่นๆ ซึ่งสามารถอธิบายและสรุปได้ว่า การมีรูปแบบที่ไม่ต่างจากสถานีช่องแรกและมีรายการจำนวนน้อยนั้น ไม่ได้เป็นเพราะมีพันธกิจหรือหรือมีอัตลักษณ์เดียวกัน หากแต่รูปแบบที่เหมือนกันและรายการที่มีอยู่น้อยนั้น เป็นเหตุมาจากการเพิ่งเริ่มก่อตั้งได้ไม่นานและความเป็นสถานีน้องใหม่ที่ยังคงต้องสร้างสรรค์งานและพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา

เหล่านี้คือต้นกำเนิดของสื่อโทรทัศน์มุสลิมที่มีความเป็นมาจากหลายหน่วยงานและหลากหลายการทำงาน และมีพันธกิจหรือวัตถุประสงค์เป็นของตัวเองทั้งสิ้น อัตลักษณ์ที่สามารถรับรู้กันได้นั้นมาจากจุดประสงค์ของการก่อตั้งในแต่ละสถานียอยู่แล้ว แต่การศึกษาถึงรูปแบบก็เป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างกันได้ไม่มากนักน้อย ซึ่งได้พบว่ารูปแบบการนำเสนอทั้งสี่สถานีแทบไม่ต่างกันมากนัก จึงต้องมีการศึกษาให้ลึกไปถึงรายละเอียดของ “เนื้อ” เพราะเป็นอีกสิ่งสำคัญในการบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละช่องได้อย่างชัดเจน

แต่ขึ้นชื่อว่าสื่อมุสลิมแล้ว ในความเป็นมุสลิมนั้นถือว่ามีการทำงานที่มีข้อจำกัดพอสมควร การจัดทำสื่อมุสลิมคือการสร้างสื่อที่ต้องไม่มีการกระทำที่ผิดหลักการของศาสนา และใช้หลักการทางศาสนามาเป็นสิ่งกำหนดแนวทางปฏิบัติ เช่น การไม่เสนอเนื้อหาหมิ่นเหม่ ไร้สาระ ไม่มีเรื่องของอบายมุข และการขอลดมาเกี่ยวข้องกับ ไม่เสนอภาพที่เปิดเผยสรีระของสตรี รวมทั้งการไม่นำดนตรีมาเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตสื่อที่ขึ้นชื่อว่าเป็น สื่อมุสลิม เป็นต้น ซึ่งจากหลักการทางศาสนาดังกล่าวจะเห็นว่าสื่อโทรทัศน์มุสลิมทั้งสี่ช่องยังยึดข้อปฏิบัติทางศาสนาอย่างเคร่งครัด แม้จะมีรูปแบบที่หลากหลายมากในบางสถานีอย่างการสร้างละคร หรือการจัดทำเพลงประกอบละคร เหล่านี้ก็ยังคงเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้โดยที่ไม่ได้มีดนตรีหรือนำเสนอให้เห็นภาพของหญิงสาวแต่อย่างใด โดยมีการใช้สื่อที่เรียกว่า “สิ่งของทดแทน” นั่นคือ แทนที่จะมีการใช้เสียงดนตรีประกอบก็มีการใช้ซาว์นจากการประสานเสียงจากปากของมนุษย์เองซึ่งทำให้มีลักษณะคล้ายกับเสียงดนตรี และมีความไพเราะอย่างมีเอกลักษณ์ นอกจากจะสามารถกระทำได้

แล้วยังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นด้วย อีกทั้งยังเป็นการสร้างเพลงแนวใหม่ให้เกิดขึ้นเช่นกัน

ส่วนการทำละครที่ไม่ใช้หญิงสาวในการแสดงหรือการนำเสนอรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่นิยมให้สตรีออกสื่อโทรทัศน์นั้น ในส่วนของละครก็มีการใช้นักร้องที่มีลักษณะของผู้หญิงมาใช้ในการแสดง แต่ทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับเนื้อหาของละครด้วยเช่นกันว่านำเสนอให้เห็นมุมมองของผู้หญิงมากแค่ไหน โดยหากเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับแม่ ก็มีการใช้ผู้หญิงมาแสดงจริง แต่เป็นผู้หญิงที่ค่อนข้างมีอายุ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่อนุญาตให้กระทำได้ ส่วนการสื่อสารในลักษณะอื่นๆ ก็เช่นเดียวกันไม่นิยมให้นำเสนอภาพของผู้หญิงที่ไม่ว่าจะเป็นผู้ดำเนินรายการก็ตาม

ยังมีรูปแบบรายการมากขึ้นการนำเสนอให้มีความน่าสนใจแต่ยังยึดไว้ซึ่งหลักการของศาสนา ดูเหมือนเป็นสิ่งที่มีความท้าทายอย่างมากต่อผู้สร้างสรรค์สื่อมุสลิมแต่ก็นับว่าผู้ผลิตสื่อมุสลิมมีความสามารถมากพอในการสร้างสรรค์งานในแบบสื่อมุสลิมที่โดดเด่นและมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง กลายเป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่ได้รับ ความสนใจและความนิยมในปัจจุบัน

การเกิดขึ้นของโทรทัศน์ทั้งสี่ช่องนั้นจะเห็นได้ว่าไม่ได้มีการเกิดขึ้นโดยเชื่อมโยงกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด แต่ละช่องมีจุดกำเนิดและมีจุดเริ่มต้นจากการสนับสนุนโดยทุนที่เป็นของแต่ละสถานีอยู่แล้ว ผู้สนับสนุนเหล่านี้ถือเป็นผู้ก่อเกิดตัวจริงและมีส่วนช่วยในเรื่องของพัฒนาการและการกำหนดรูปแบบในการนำเสนอของสื่อโทรทัศน์มุสลิมแต่ละสถานี แม้จะมีรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เหมือนกันแต่ปัจจุบันได้กลายเป็นสื่อโทรทัศน์มุสลิมที่มีการขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันทั้งสี่สถานี ■

เชิงอรรถ

¹ คำยินดีในภาษาอาหรับ มีความหมายว่า การสรรเสริญทั้งหมดเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลเลาะห์ เป็นการกล่าวขอบคุณพระเจ้าเมื่อมีเรื่องที่น่ายินดี

² ผู้นำศาสนาในอิสลาม

เอกสารอ้างอิง

โครงการผลิตสถานีโทรทัศน์ White Channel. (2556). ประวัติความเป็นมาของ White Channel. สืบค้นจาก <http://www.amanahsaving.com>

ทีวีมุสลิมไทยแลนด์. (2556). ประวัติความเป็นมา ทีวีมุสลิมไทยแลนด์ 24 ชั่วโมง. สืบค้นจาก: <http://www.tvmuslim.org>

ธุรกิจมุสลิม. (2555). เปิดตัว YATEEM TV ทีวีศรัทธาชนเพื่อเด็กกำพร้าและผู้ยากไร้. สืบค้นจาก: <http://www.muslimthaipost.com>

มุสลิมไทยโพสต์. (2555). เปิดตัว YATEEM TV ทีวีศรัทธาชนเพื่อเด็กกำพร้าและผู้ยากไร้. สืบค้นจาก: <http://www.muslimthaipost.com>

มุสลิมเพื่อสันติ. (2558). รู้จักมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ. สืบค้นจาก: <http://muslim4peace.net>

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า. (2554). ความเป็นมาของศรัทธาชน. สืบค้นจาก: <http://satthachon.or.th>

สถานีโทรทัศน์มุสลิม 24 ชั่วโมง. (2555). การนำเสนอไทยมุสลิมทีวี. สืบค้นจาก: <http://www.tmtv.asia>

สมสุข หินวิมาน. (2558). อ่านทีวี การเมืองวัฒนธรรมในจอโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: พารากراف.